

Ang Nahauna nga Libro sang mga Hari

Ang Katapusan nga mga Inadlaw ni Haring David

¹ Tigulang na gid si Haring David, kag bisan habulan pa siya sang pila ka habol ginatugnawan gihapon siya.

² Gani nagsiling sa iya ang iya mga alagad, “Mahal nga Hari, tuguti kami nga mangita sang bataon nga dalaga nga mag-atipan sa imo. Mag-ahulid siya sa imo para indi ka matugnawan.”

³ Gani nagpangita sila sang guwapa nga dalaga sa bilog nga Israel, kag nakita nila si Abishag nga taga-Shunem, kag gindala nila siya sa hari.

⁴ Matahom gid si Abishag, kag nangin manug-atipan siya sang hari. Pero wala gid siya gintan-dog sang hari.

Gusto ni Adonia nga Mangin Hari

⁵ Karon, si Adonia nga anak ni *David kay* Hagit nagpahambog nga mangin hari siya. Gani nagpreparar siya sang mga karwahe kag mga kabayo* kag 50 ka badigard nga mauna sa iya.

⁶ Halin sang una ginapabay-an lang siya ni David kag wala siya ginasaway sa iya mga ginahimo. Guwapo gid si Adonia kag sunod siya nga manghod ni Absalom.

* **1:5** *mga kabayo*: ukon, *mga manugkarwahe*

⁷ Nagpakighambal siya kay Joab nga anak ni Zeruya kag kay Abiatar nga pari parte sa iya plano nga mangin hari, kag nagsugot ining duha sa pagbulig sa iya.

⁸ Pero wala magbuylog sa iya si Zadok nga pari, si Benaya nga anak ni Jehoyada, si Natan nga propeta, si Shimei, si Rei, kag ang mga badigard ni David.

⁹ Isa ka adlaw, nagkadto si Adonia sa Bato sang Zohelet malapit sa En Rogel, kag naghalad siya didto sang mga karnero, mga baka, kag pati mga ginpatambok nga bataon nga mga baka. Gin-imbatar niya ang halos tanan niya nga mga utod nga lalaki nga mga anak ni David, kag ang halos tanan nga opisyal sang Juda.

¹⁰ Pero wala niya pag-imbitara si Natan nga propeta, si Benaya, ang mga badigard sang hari, kag si Solomon nga iya utod.

¹¹ Nagkadto si Natan kay Batsheba nga iloy ni Solomon, kag nagpamangkot, “Wala ka bala kahibalo nga ginhimo ni Adonia ang iya kaugalingon nga hari, kag wala kahibalo si Haring David parte sini?

¹² Kon gusto mo nga maluwas ang imo kabuhi kag ang kabuhi sang imo anak nga si Solomon, sunda ang akon laygay.

¹³ Kadtui si Haring David kag silinga siya, ‘Mahal nga Hari, indi bala nga nagpromisa ka sa akon nga ang aton[†] anak nga si Solomon amo ang magabulos sa imo bilang hari? Ti, ngaa si Adonia ang nangin hari?’

[†] **1:13 aton:** sa Hebreo, *akon*. Amo man sa bersikulo 17.

14 Kag samtang nagapakighambal ka sa hari, masulod ako kag pamatud-an ko ang imo ginhambal.”

15 Gani nagkadto si Batsheba sa kuwarto sang hari. Tigulang na gid ang hari kag si Abishag nga taga-Shunem amo ang nagaatipan sa iya.

16 Nagluhod si Batsheba bilang pagtahod sa hari. Nagpamangkot sa iya ang hari, “Ano ang mahimo ko sa imo?”

17 Nagsabat si Batsheba, “Mahal nga Hari, nagpromisa ka sa akon sa ngalan sang GINOO nga imo Dios nga ang aton anak nga si Solomon amo ang magabulos sa imo bilang hari.

18 Pero karon si Adonia na ang nangin hari, kag wala ka gid kahibalo sini.

19 Naghalad siya sang madamo nga turo nga mga baka, ginpatambok nga bataon nga mga baka, kag mga karnero, kag gin-imbatar niya ang tanan mo nga anak nga lalaki, magluwas lang kay Solomon nga imo alagad. Gin-imbatar man niya si Abiatar nga pari kag si Joab nga kumander sang imo mga soldado.

20 Kag karon, Mahal nga Hari, nagahulat ang mga Israelinhon sa imo desisyon kon sin-o ang magabulos sa imo bilang hari.

21 Kon indi ka magdesisyon, ako kag ang akon anak nga si Solomon kabigon nga mga traidor kon patay ka na.”

22 Samtang nagapakighambal pa si Batsheba sa hari, nag-abot si Natan nga propeta.

23 May nagsiling sa hari nga nag-abot si Natan, *gani ginpatawag siya sang hari*. Pagsulod ni Natan nagluhod siya *bilang pagtahod* sa hari,

²⁴ kag nagsiling, “Mahal nga Hari, nagsiling ka bala nga si Adonia amo ang magabulos sa imo bilang hari?”

²⁵ Nagahalad siya subong sang madamo nga turo nga mga baka, ginpatambok nga bataon nga mga baka, kag mga karnero. Kag gin-imbatar niya ang halos tanan mo nga anak nga lalaki, ang kumander sang imo mga soldado, kag si Abiatar nga pari. Nagakinaon kag nagaininom sila subong, kag nagsiling, ‘Mabuhay si Haring Adonia!’

²⁶ Pero ako nga imo alagad wala niya pag-imbatar, pati man si Zadok nga pari, si Benaya nga anak ni Jehoyada, kag si Solomon nga imo alagad.

²⁷ Ginhimo mo gid bala ini, Mahal nga Hari, nga wala mo kami pagpahibalua kon sin-o ang magabulos sa imo bilang hari?”

Ginhimo ni David si Solomon nga Hari

²⁸ Nagsiling si Haring David, “Silinga si Batsheba nga magkadto diri.” Gani nagkadto si Batsheba sa hari.

²⁹ Dayon nagsumpa si Haring *David*, “Nagsumpa ako sa buhi nga GINOO, nga nagluwas sa akon sa tanan nga katalagman,

³⁰ nga tumanon ko subong ang akon ginsumpa sa imo sa ngalan sang GINOO, ang Dios sang Israel, nga si Solomon nga aton anak amo ang magabulos sa akon bilang hari.”

³¹ Nagluhod dayon si Batsheba *bilang pagtahod* sa hari, kag nagsiling, “Mahal nga Haring David, kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig!”[‡]

[‡] **1:31** *sing malawig: ukon, hasta san-o*

³² Nagsiling si Haring David, “Pakadtua diri si Zadok nga pari, si Natan nga propeta, kag si Benaya nga anak ni Jehoyada.” Gani nagkadto sila sa hari,

³³ kag nagsiling ang hari sa ila, “Pasakya ninyo ang akon anak nga si Solomon sa akon kabayo, § kag dal-a ninyo siya pati ang akon mga opisyal sa Gihon.

³⁴ Pag-abot ninyo didto, kamo Zadok kag Natan amo ang magahaplas sang lana sa ulo ni Solomon sa pagpakita nga siya ang pinili nga hari sang Israel. Dayon patunuga ninyo ang budyong kag magsinggit, ‘Mabuhay si Haring Solomon!’

³⁵ Pagkatapos updan ninyo siya sa pagbalik diri, kag magapungko siya sa akon trono kag magabulos sa akon bilang hari. Siya ang ginpili ko nga magdumala sa bilog nga Israel kag Juda.”

³⁶ Nagsabat si Benaya nga anak ni Jehoyada, “Himuon namon ina! Kabay pa nga ang GINOO nga imo Dios, Mahal nga Hari, magapamatuod sini.

³⁷ Kag subong nga ang GINOO nag-upod sa imo, Mahal nga Hari, kabay pa nga mag-upod man siya kay Solomon, kag himuon niya nga mas mainuswagon pa ang iya paghari sang sa imo paghari.”

³⁸ Gani naglakat sila ni Zadok nga pari, Natan nga propeta, Benaya nga anak ni Jehoyada, kag ang mga *badigard ni David* nga mga Keretnon kag mga Peletnon. Ginpasakay nila si Solomon sa kabayo ni Haring David kag gindala sa Gihon.

§ 1:33 *kabayo*: Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo.

³⁹ *Pag-abot nila didto*, ginkuha ni Zadok sa *balaan nga tolda** ang lana nga nasulod sa sungay nga suludlan, kag ginhaplasan niya si Solomon sa ulo. Ginpatunog nila ang budyong kag nagsinggit sila tanan, “Mabuhay si Haring Solomon!”

⁴⁰ Gindul-ong sang mga tawo si Haring Solomon puli sa Jerusalem nga nagahinugyaw sa kalipay kag nagapatunog sang mga plawta. Daw sa nagauyog ang duta sa ila ginahod.

⁴¹ Nabatian ini tanan ni Adonia kag sang iya mga bisita samtang nagahingapos sila sang ila punsyon. Pagkabati ni Joab sang budyong, nagpamangkot siya, “Ano bala ang natabo nga puwerte kagahod sa siyudad?”

⁴² Samtang nagahambal pa siya, nag-abot si Jonatan nga anak ni Abiatar nga pari. Nagsiling si Adonia, “Sulod, kay maayo ka nga tawo, kag sigurado nga may dala ka nga maayo nga balita.”

⁴³ Nagsabat si Jonatan, “Indi maayo nga balita, kay ginhimo ni Haring David si Solomon nga hari.

⁴⁴ Ginpakadto niya siya sa Gihon kaupod si Zadok nga pari, si Natan nga propeta, si Benaya nga anak ni Jehoyada, kag ang *iya mga badigard nga* mga Keretnon kag mga Peletnon. Ginpasakay pa gani nila si Solomon sa kabayo sang hari.

⁴⁵ Pag-abot nila sa Gihon, ginhaplasan siya sang lana ni Zadok kag ni Natan sa pagpakita nga siya ang pinili nga hari. Bag-o lang sila nakabalik, amo gani nga nagahinugyaw ang mga tawo sa siyudad. Amo inang ginahod nga inyo nabatian.

* **1:39** *balaan nga tolda*: Posible amo ang tolda nga ginpatindog ni David para butangan sang Kahon sang Kasugtanan. Tan-awa sa 2 Sam. 6:17.

⁴⁶ Kag karon si Solomon na ang nagapungko sa trono bilang hari.

⁴⁷ Dugang pa gid sini, nagkadto kay Haring David ang iya mga opisyal sa pagpadungog sa iya. Siling nila, ‘Kabay pa nga himuon sang imo Dios si Solomon nga mas bantog sang sa imo, kag himuon niya nga mas mainuswagon pa ang iya paghari sang sa imo paghari.’ Nagduko dayon si David sa iya hiligdaan sa pagsimba sa GINOO,

⁴⁸ kag nagsiling, ‘Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel, nga nagtugot sa akon nga makita ko subong nga adlaw ang pagbulos sang akon anak bilang hari.’”

⁴⁹ Pagkabati sini sang mga bisita ni Adonia, nagtilindog sila nga puwerte ang kahadlok, kag nag-iya-iya lakat.

⁵⁰ Hinadlukan man si Adonia kay Solomon, gani nagkadto siya *sa balaan nga tolda* kag nag-uyat sa mga sulosungay *sa mga corner* sang halaran.[†]

⁵¹ Karon may nagsugid kay Solomon, “Nahadlok sa imo si Adonia, kag nagauyat siya subong sa mga sulosungay sang halaran. Nagapangabay siya nga magsumpa ka nga indi mo siya pagpatyon.”

⁵² Nagsiling si Solomon, “Kon indi siya magtraidor sa akon, indi gid siya maano.[‡] Pero kon magtraidor siya mapatay siya.”

⁵³ Dayon ginpakuha ni Haring Solomon si Adonia didto sa halaran, kag pag-abot ni Adonia, nagluhod siya *bilang pagtahod* kay Haring

[†] **1:50** Ang bisan sin-o nga mag-uyat sa mga sulosungay sang halaran indi pagpatyon. [‡] **1:52** *indi gid siya maano*: sa literal, *wala sing bisan isa sang buhok niya ang mahulog sa duta*

Solomon. Nagsiling si Solomon sa iya, “Magpuli ka.”

2

Ang mga Bilin ni David kay Solomon

¹ Sang madali na lang mapatay si David, may mga bilin siya kay Solomon nga iya anak. Amo ini ang iya mga bilin:

² “Madali na lang ako mapatay. Gani magpak-abakod ka kag magpakaisog,

³ kag tumana ang mga ginapatuman sang GINOO nga imo Dios. Magsunod ka sa iya mga pamaagi, kag tumana ang iya mga pagsulundan kag mga sugo nga nasulat sa Kasuguan ni Moises, para magmainuswagon ka sa tanan mo nga ginahimo, bisan diin ka magkadto.

⁴ Kon himuon mo ini, tumanon sang GINOO ang iya ginpromisa sa akon, nga kon ang akon mga kaliwat nagakabuhi sing husto kag nagasunod sa akon sing matutom sa bilog nila nga kabuhi, may isa gid permi sa ila nga magahari sa Israel.

⁵ “Ari pa ang akon bilin sa imo: Nahibaluan mo kon ano ang ginhimo sa akon ni Joab nga anak ni Zeruya sa iya nga pagpatay sa duha ka kumander sang mga soldado sang Israel nga si Abner nga anak ni Ner kag si Amasa nga anak ni Jeter. Ginpatay niya sila nga daw sa mga kaaway, pero ginhimo niya ato sang panahon nga wala sing inaway. Siya ang may salabton sa ila kamatayon.*

* **2:5** *Siya ang may salabton sa ila kamatayon:* sa mas literal, *ginmantsahan niya ang iya paha kag sandalyas sang dugo sa inaway*

⁶ Gani himua ang nagakadapat sa iya suno sa imo hunahuna nga maayo himuon, pero indi pag-itugot nga mapatay siya sa katigulanganon nga may kalinong.

⁷ “Pero magmaayo ka sa mga anak ni Barzilai nga taga-Gilead, kag pakan-a sila permi upod sa imo, kay ginbuligan nila ako sang nagpalagyo ako sa imo utod nga si Absalom.

⁸ “Tandaan mo gid si Shimei nga anak ni Gera, nga isa ka Benjaminhon nga taga-Bahurim. Puw-erte gid ang iya pagpakamalaot sa akon sang nagkadto ako sa Mahanaim. Pero sang pagkitaay namon sa *Suba sang Jordan*, nagsumpa ako sa iya sa ngalan sang GINOO nga indi ko siya pagpatyon.

⁹ Pero karon, ikaw ang magsilot sa iya. Maalam ka, kag nahibaluan mo kon ano ang dapat nga himuon. Bisan tigulang na siya, ipapatay siya.”

¹⁰ Sang ulihi napatay si David kag ginlubong sa iya banwa.[†]

¹¹ Naghari siya sa bilog nga Israel sa sulod sang 40 ka tuig—7 ka tuig sa Hebron kag 33 ka tuig sa Jerusalem.

¹² Si Solomon ang nagbulos sa iya amay nga si David bilang hari, kag mabakod gid ang iya ginharian.

Napatay si Adonia

¹³ Karon, si Adonia nga anak ni Hagit nagkadto kay Batsheba nga iloy ni Solomon. Nagpamangkot si Batsheba sa iya, “Maayo bala ang imo tuyo sa pagkadto diri?” Nagsabat si Adonia, “Huo, maayo.

[†] **2:10** *iya banwa*: sa Hebreo, *Banwa ni David*

14 May ipangabay lang ako sa imo.” Nagpamangkot si Batsheba, “Ano bala ina?”

15 Nagsabat si Adonia, “Nahibaluan mo nga ako na kuntani ang hari, kag ginpaabot ini sang bilog nga Israel. Pero lain ang natabo; ang akon utod amo ang nangin hari, kay amo ina ang gusto sang GINOO.

16 Karon, may pangabay ako sa imo. Kag kon mahimo indi ako pagbalibari.” Nagpamangkot si Batsheba, “Ano bala ina?”

17 Nagsabat si Adonia, “Palihog pangabaya si Haring Solomon nga ipaasawa niya sa akon si Abishag nga taga-Shunem. Nahibaluan ko nga indi gid siya magbalibad sa imo.”

18 Nagsabat si Batsheba, “Sige, silingon ko ang hari.”

19 Gani nagkadto si Batsheba kay Haring Solomon sa paghambal sa iya parte sa ginpangabay ni Adonia. *Pagkakita ni Solomon sa iya*, nagtindog si Solomon sa iya trono sa pagsugata sa iya, kag dayon nagluhod siya sa iya iloy *bilang pagtahod sa iya*. Pagkatapos nagpungko siya sa iya trono. Nagpakuha siya sang pulungkuan kag ginpabutang sa iya tuo, kag ginpapungko didto ang iya iloy.

20 Nagsiling si Batsheba, “May ara ako sang gamay nga ipangabay sa imo. Kag palihog indi ako pagbalibari.” Nagsiling ang hari, “Ano ina, Nay? Indi ko ikaw pagbalibaran.”

21 Nagsiling si Batsheba, “Ipaasawa si Abishag nga taga-Shunem sa imo utod nga si Adonia.”

22 Nagsiling si Haring Solomon, “Ngaa ginpangabay mo gid nga ipaasawa si Abishag kay

Adonia? Basi kon ipangabay mo man nga ihatag ko sa iya ang akon ginharian, kay magulang siya sa akon kag apin sa iya si Abiatar nga pari kag si Joab nga anak ni Zeruya!”

²³ Dayon nagsumpa si Haring Solomon sa ngalan sang GINOO, “Kabay pa nga silutan gid ako sang Dios kon indi ko mapatay si Adonia tungod sining iya ginpangabay.

²⁴ Ang GINOO amo ang nagpili kag nagbutang sa akon sa trono sang akon amay nga si David. Gintuman niya ang iya promisa nga ihatag niya ang ginharian sa akon kag sa akon mga kaliwat. Gani nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga mapatay si Adonia subong gid nga adlaw.”

²⁵ Dayon nagmando si Haring Solomon kay Benaya, nga anak ni Jehoyada, nga patyon si Adonia, kag ginpatay niya si Adonia.

²⁶ Dayon nagsiling si Haring Solomon kay Abiatar nga pari, “Magpuli ka sa imo uma sa Anatot. Bagay ka man kuntani nga patyon, pero indi ko ikaw pagpatyon subong kay ikaw ang gintugyanan sang Kahon sang Ginoong DIOS sang kaupod ka pa sang akon amay nga si David, kag nagpakigbahin ka sa iya mga pag-antos.”

²⁷ Gani ginpahalin ni Solomon si Abiatar sa iya katungdanan bilang pari sang GINOO. Kag natuman ang ginsiling sang GINOO didto sa Shilo parte sa panimalay ni Eli.

Napatay si Joab

²⁸ Si Joab wala nagbulig kay Absalom nga mangin hari, pero nagbulig siya kay Adonia. Gani sang mabalitaan niya ang pagkapatay ni Adonia,

nagpalagyo siya pakadto sa tolda sang GINOO[‡] kag nag-uyat sa mga sulosungay sang halaran.[§]

²⁹ Sang mabalitaan ni Haring Solomon nga nagpalagyo si Joab pakadto sa tolda sang GINOO kag nagpalapit sa halaran, ginsugo niya si Benaya nga patyon si Joab.

³⁰ Gani nagkadto si Benaya sa tolda sang GINOO kag ginsilingan si Joab, “Magguwa ka siling sang hari!” Pero nagsabat si Joab, “Indi ako magguwa; diri ako mapatay!” Nagbalik si Benaya sa hari kag ginsugid ang sabat ni Joab.

³¹⁻³² Nagsiling si Solomon kay Benaya, “Himua ang iya ginsiling. Patya siya *didto sa tolda* kag ilubong, para ako kag ang panimalay sang akon amay indi manabat sa pagpatay niya kay Abner nga anak ni Ner, nga kumander sang mga soldado sang Israel, kag kay Amasa nga anak ni Jeter, nga kumander sang mga soldado sang Juda. Ginpatay niya ining inosente nga mga tawo nga wala nakahibalo ang akon amay. Mas matarong kag maayo pa sila sang sa iya. Karon balusan siya sang GINOO sa iya ginhimo sa ila.

³³ Siya kag ang iya mga kaliwat amo ang manabat hasta san-o sa kamatayon sang sini nga mga tawo. Pero *ang akon amay* nga si David kag ang iya mga kaliwat kag ang iya ginharian hatagan sang maayo nga kahimtangan* hasta san-o.”

³⁴ Gani ginkadtuan ni Benaya si Joab kag gin-

[‡] **2:28** *tolda sang GINOO*: Tan-awa ang footnote sa 1:39. **§ 2:28**

Tan-awa ang footnote sa 1:50. * **2:33** *maayo nga kahimtangan*: Ang Hebreo sini amo ang “shalom,” nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, kadalag-an.

patay. Ginlubong siya *malapit* sa iya balay[†] sa kamingawan.

³⁵ Dayon ginhimo sang hari si Benaya nga kumander sang mga soldado sa pagbulos kay Joab. Kag ang ginbulos niya kay Abiatar amo si Zadok nga pari.

Ang Pagkapatay ni Shimei

³⁶ Karon, ginpatawag sang hari si Shimei kag ginsilingan, “Magpatindog ka sang imo kaugalingon nga balay sa Jerusalem kag mag-estar ka dira. Indi ka gid maghalin sa siyudad kag magkadto sa iban nga lugar.

³⁷ Sa tion nga maghalin ka kag magtabok sa Kidron nga ililigan sang tubig, sigurado gid nga mapatay ka, kag ikaw mismo ang basulon kon matabo ini.”

³⁸ Nagsabat si Shimei, “Maayo man ang imo ginsiling, tumanon ko gid ina!” Gani nag-estar si Shimei sa Jerusalem sa malawig nga tion.

³⁹ Pero sang ikatatlo nga tuig, ang duha sa mga suluguon ni Shimei naglayas kag nagkadto sa hari sang Gat nga si Akish, nga anak ni Maaca. Sang mabalitaan ini ni Shimei,

⁴⁰ gintakdan niya sang pulungkuan ang iya donkey *kag nagsakay*, kag nagkadto kay Akish sa Gat sa pagpangita sa iya duha ka suluguon. Nakita niya sila kag gindala puli.

⁴¹ Sang mabalitaan ni Solomon nga naghalin si Shimei sa Jerusalem kag nagkadto sa Gat, kag nakabalik na,

[†] **2:34** *malapit sa iya balay*: ukon, sa iya lulubngan

⁴² ginpatawag niya si Shimei kag ginsilingan, “Indi bala nga ginpasumpa ko ikaw sa ngalan sang GINOO kag ginpaandaman nga sa tion nga maghalin ka sa Jerusalem kag magkadto sa iban nga lugar sigurado gid nga mapatay ka? Kag indi bala nga nagsiling ka nga maayo ang akon ginsiling kag tumanon mo ini?

⁴³ Ti, ngaa wala mo gintuman ang imo ginsumpa sa GINOO? Ngaa wala mo gintuman ang akon sugo sa imo?”

⁴⁴ Nagsiling pa gid ang hari sa iya, “Sigurado nga nadumduman mo gid ang tanan nga malain nga ginhimo mo sa akon amay nga si David. Karon balusan ka sang GINOO sa imo malain nga mga ginhimo.

⁴⁵ Pero ako pakamaayuhon sang GINOO, kag ang ginharian sang akon amay nga si David padayon niya nga palig-unon hasta san-o.”

⁴⁶ Dayon ginmanduan sang hari si Benaya *nga patyon si Shimei*. Gani gindala ni Benaya si Shimei sa guwa kag ginpatay.

Nagbakod pa gid ang ginharian sa idalom sang pagdumala ni Solomon.

3

Nagpangayo si Solomon sang Kaalam (2 Cro. 1:1-13)

¹ Paagi sa pagpangasawa ni Solomon sa anak sang Faraon, ang hari sang Egypt, nangin kadampig siya sang amo nga nasyon. Gindala

niya ang iya asawa sa Banwa ni David* hasta nga natapos niya ang pagpatindog sang iya palasyo, sang templo sang GINOO, kag sang mga pader sa palibot sang Jerusalem.

² Sadto nga tiyempo wala pa sing templo para sa kadungganang sang GINOO, gani ang mga tawo nagahalad sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar.

³ Ginpakita ni Solomon ang iya paghigugma sa GINOO paagi sa pagtuman sang mga pagsulundan nga ginbilin sang iya amay nga si David. Ugaling naghalad siya sang mga halad kag nagsunog sang mga insenso sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar.

⁴ *Isa ka tion*, nagkadto si Haring Solomon sa Gibeon sa paghalad, kay ato didto ang pinakabantog nga simbahan sa mataas nga lugar. Naghalad siya sa halaran sing 1,000 ka halad nga ginasunog.

⁵ Pagkagab-i, nagpakita sa iya ang GINOO paagi sa damgo. Nagsiling ang Dios sa iya, “Pangayo sang bisan ano nga gusto mo nga ihatag ko sa imo.”

⁶ Nagsabat si Solomon, “Ginpakitaan mo sang dako nga kaayo ang akon amay nga si David, nga imo alagad, tungod kay matutom siya sa imo, matarong, kag husto ang iya pagkabuhi. Padayon mo nga ginpakita sa iya ang imo dako nga kaayo paagi sa paghatag sa iya sang isa ka anak nga amo ang nagbulos sa iya bilang hari subong.

⁷ GINOO nga akon Dios, ako nga imo alagad amo ang ginbulos mo sa akon amay nga si David

* **3:1** *Banwa ni David*: Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1; 9:24.

bilang hari, bisan tuod bataon pa ako kag indi makahibalo magpangulo.

⁸ Kag karon ari ako upod sa katawhan nga imo ginpili nga indi maisip sa puwerte nga kadamo.

⁹ Gani hatagi ako sang kaalam sa pagdumala sang imo katawhan kag sa paghibalo kon ano ang maayo kag ang malain. Kay sin-o bala ang makasarang sa pagdumala sining imo katawhan nga puwerte kadamo?”

¹⁰ Nalipay ang Ginoo sa ginpangayo ni Solomon.

¹¹ Gani nagsiling ang Dios sa iya, “Tungod nga nagpangayo ka sang kaalam sa pagdumala sa akon katawhan kag wala ka nagpangayo sang malawig nga kabuhi ukon manggad ukon kamatayon sang imo mga kaaway,

¹² ihatag ko sa imo ang imo ginpangayo. Hatagan ko ikaw sang kaalam kag pag-intiendi nga wala pa maangkon ni bisan sin-o sang una kag sa palaabuton nga panahon.

¹³ Hatagan ko man ikaw sang wala mo ginpangayo, nga amo ang manggad kag dungog, para wala sing hari nga makapareho sa imo sa bilog mo nga kabuhi.

¹⁴ Kag kon magsunod ka sa akon mga pamaagi kag magtuman sa akon mga pagsulundan kag mga sugo pareho sang ginhimo sang imo amay nga si David, hatagan ko ikaw sang malawig nga kabuhi.”

¹⁵ Nagbugtaw si Solomon, kag nareyalisar niya nga nagpakighambal ang Ginoo sa iya paagi sa damgo. Pagbalik ni Solomon sa Jerusalem, nagtingog siya sa atubangan sang Kahon sang Kasug-tanan sang GINOO, kag naghalad sang mga halad

nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Nagpapunsyon siya dayon para sa tanan niya nga mga opisyal.

Ang Maalamon nga Paghukom ni Solomon

¹⁶ Karon, may duha ka babayi nga nagabaligya sang ila lawas nga nagkadto kay Haring *Solomon*.

¹⁷ Nagsiling ang isa sa ila, “Mahal nga Hari, ako kag ang babayi nga ini nagaestar sa isa lang ka balay. Kag samtang didto siya sa balay nagbata ako.

¹⁸ Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, siya naman ang nagbata. Kami lang gid nga duha sa balay kag wala na sing iban.

¹⁹ Isa ka gab-i, nahigdaan niya ang iya bata kag napatay ini.

²⁰ Dayon sang mga tungang gab-i nagbangon siya kag ginkuha niya ang akon bata sa akon tupad samtang nagakatulog ako. Ginbutang niya ang akon bata sa iya tupad, kag ang iya bata nga patay na amo ang iya ginbutang sa akon tupad.

²¹ Pagkaaga, sang magbangon ako sa pagpatiti sang akon bata, nakita ko nga patay na ini. Pero sang ginhimutaran ko ang bata sa masanag, nasapwan ko nga indi gali siya ang akon bata.”

²² Nagsabat ang isa ka babayi, “Indi ina matuod! Akon ang buhi nga bata, kag ang patay imo.” Pero nagsiling ang una nga babayi, “Indi ina matuod! Imo ang patay nga bata, kag ang buhi akon.” Gani nagbaisay sila nga duha sa atubangan sang hari.

²³ Nagsiling ang hari, “Ang kada isa sa inyo gusto mag-angkon sa buhi nga bata, kag wala sing isa sa inyo nga gusto mag-angkon sa patay nga bata.”

²⁴ Gani nagmando ang hari nga dal-an siya sang espada. Kag sang gindal-an siya sang espada,

²⁵ nagmando siya, “Pihaka ang buhi nga bata kag ang kada pihak ihatag sa ila nga duha.”

²⁶ Tungod sa kaluoy sang matuod nga iloy sa iya bata, nagsiling siya sa hari, “Maluoy ka, Mahal nga Hari, indi pagpatya ang bata. Ihatag na lang siya sa sina nga babayi.” Pero nagsiling ang isa ka babayi, “Pihaka ang bata para wala sing isa sa amon nga makaangkon sa iya.”

²⁷ Dayon nagsiling ang hari, “Indi pagpihaka ang bata. Ihatag ini sa babayi nga nagpakitluoy nga indi ini pagpatyon, kay siya ang matuod niya nga iloy.”

²⁸ Sang mabatian sang katawhan sang Israel ang desisyon ni Haring *Solomon*, dako gid ang ila pagtahod sa iya, tungod kay nakita nila nga may kaalam siya nga halin sa Dios sa paghukom sing husto.

4

Ang mga Opisyal ni Solomon

¹ Naghari si Solomon sa bilog nga Israel.

² Kag amo ini ang iya mataas nga mga opisyal:
Ang *pangulo* nga pari amo si Azaria nga kaliwat ni Zadok.

³ Ang mga sekretaryo sang hari amo si Elihoref kag si Ahia nga mga anak ni Shisha.

Ang nagadumala sang mga kasulatan sang gin-harian amo si Jehoshafat nga anak ni Ahilud.

⁴ Ang kumander sang mga soldado amo si Benaya nga anak ni Jehoyada.

Ang mga pari amo si Zadok kag si Abiatar.

⁵ Ang pangulo sang mga gobernador sa mga distrito *sang Israel* amo si Azaria nga anak ni Natan.

Ang personal nga manuglaygay sang hari amo si Zabud nga pari, nga anak man ni Natan.

⁶ Ang manugdumala sang palasyo amo si Ahishar.

Kag ang nagadumala sa mga ulipon nga ginapilit sa pag-obra amo si Adoniram nga anak ni Abda.

⁷ May ara man si Solomon sang dose ka gobernador sa mga distrito sang bilog nga Israel. Sila ang nagahatag sang pagkaon sang hari kag sang iya panimalay. Kada isa sa ila nagahatag sang pagkaon sa isa ka bulan kada tuig.

⁸ Amo ini ang ila mga ngalan:

Si Ben Hur, *nga nagadumala* sa kabukiran sang Efraim.

⁹ Si Ben Deker, *nga nagadumala* sa Makaz, Shaalbim, Bet Shemesh, kag sa Elon Bet Hanan.

¹⁰ Si Ben Hesed, *nga nagadumala* sa Arubot, lakip na diri ang Soco kag ang bilog nga duta sang Hefer.

¹¹ Si Ben Abinadab, *nga nagadumala* sa Nafot Dor. (Bana siya ni Tafat nga anak ni Solomon.)

¹² Si Baana nga anak ni Ahilud, *nga nagadumala* sa Taanac, Megido, sa bilog nga Bet Shean malapit sa Zaretan sa ubos sang Jezreel, kag sa mga lugar nga halin sa Bet Shean pakadto sa Abel Mehola kag sa tabok sang Jokmeam.

¹³ Si Ben Geber, *nga nagadumala* sa Ramot Gilead, lakip na diri ang mga banwa ni Jair nga anak ni Manase, kag sa mga distrito sang Argob

sa Bashan, lakip na ang iya sini 60 ka dalagko nga mga banwa nga napalibutan sang mga pader, nga ang mga trangka sang mga puwertahan sini saway.

¹⁴ Si Ahinadab nga anak ni Iddo, *nga nagadumala* sa Mahanaim.

¹⁵ Si Ahimaaz, *nga nagadumala* sa Naftali. (Bana siya ni Basemat nga anak ni Solomon.)

¹⁶ Si Baana nga anak ni Hushai, *nga nagadumala* sa Asher kag sa Alot.

¹⁷ Si Jehoshafat nga anak ni Parua, *nga nagadumala* sa Isacar.

¹⁸ Si Shimei nga anak ni Ela, *nga nagadumala* sa Benjamin.

¹⁹ Si Geber nga anak ni Uri, *nga nagadumala* sa Gilead, nga sakop sadto ni Sihon nga hari sang mga Amornon kag ni Og nga hari sang Bashan. Si Geber lang ang gobernador sa sining bilog nga distrito.*

Ang Kabuganaan kag ang Kaalam ni Solomon

²⁰ Ang kadamuon sang katawhan sang Juda kag Israel daw pareho sa balas sa baybayon. Bugana ang ila pagkaon kag ilimnon, kag malipayon sila.

²¹ Si Solomon ang nagadumala sa tanan nga ginharian halin sa Suba sang *Euphrates* pakadto sa duta sang mga Filistinhon hasta sa border sang Egypt. Ini nga mga ginharian nagabayad sang ila buhis kay Solomon kag nagapasakop sa iya samtang buhi siya.

* **4:19** Si Geber lang...distrito: ukon, *Kag may isa ka gobernador nga gintugyanan sa bilog nga duta sang Juda*. Ini suno sa iban nga mga Griego nga teksto.

²² Ang kalan-on nga kinahanglanon ni Solomon sa iya *palasyo* kada adlaw amo ini: 100 ka sako nga maayo nga klase nga harina, 200 ka sako nga ordinaryo nga harina,

²³ 10 ka baka nga ginpatambok sa toril, 20 ka baka nga ginbuy-an lang sa palahalban, 100 ka karnero ukon kanding, wala labot sang nagkalain-lain nga klase sang mga usa, kag maayo nga klase sang mga pispis kag mga manok.

²⁴ Sakop ni Solomon ang bilog nga duta sa west sang Suba sang *Euphrates*, halin sa Tifsa hasta sa Gaza. Kag maayo ang iya relasyon sa tanan nga nasyon sa iya palibot.

²⁵ Gani samtang nagakabuhi si Solomon, may kalinong sa Juda kag sa Israel halin sa Dan hasta sa Beersheba. Ang kada tawo nagapungko sa idalom sang iya tanom nga ubas kag kahoy nga higera nga may kalinong.

²⁶ May 40,000[†] ka kuwadra si Solomon para sa iya mga kabayo nga pangkarwahe, kag may 12,000 siya ka manugkabayo.[‡]

²⁷ Ang mga gobernador sa mga distrito amo ang nagahatag sang kunsomo ni Haring Solomon kag sang tanan nga ara sa palasyo. Ang kada isa sa ila may turno sa paghatag kada bulan. Ginasiguro gid nila nga mahatag nila ang mga kinahanglanon ni Solomon.

²⁸ Nagahatag man sila sang barley kag kumpay para sa mga kabayo nga pangkarwahe kag sa iban

[†] **4:26** 40,000: sa iban nga mga kopya sang Septuagint, 4,000. Tan-awa man ang 2 Cro. 9:25. [‡] **4:26** manugkabayo: ukon, mga kabayo

pa nga mga kabayo. Ginadala nila ini sa lugar nga dapat sini dal-an sa tion sang ila turno.

²⁹ Ginhatagan sang Dios si Solomon sang pinasahi nga kaalam kag pag-intiendi, kag ihibalo nga indi matungkad.

³⁰ Ang iya kaalam labaw pa sa kaalam sang tanan nga maalamon sa east kag sa Egypt.

³¹ Siya ang pinakamaalam sa tanan. Mas maalam pa siya sang sa kay Etan nga Ezranhon, kag sa mga anak ni Mahol nga sila ni Heman, Calcol, kag Darda. Kag nangin bantog siya sa palibot nga mga nasyon.

³² Naghimo siya sang 3,000 ka hulubaton kag 1,005 ka kanta.

³³ Makasugid siya parte sa tanan nga klase sang mga tanom, halin sa dalagko nga mga kahoy hasta sa magagmay nga mga tanom. § Makasugid man siya parte sa tanan nga klase sang sapat: ang nagalakat, ang nagakamang, ang nagalupad, kag ang nagalangoy.

³⁴ Nabatian sang tanan nga hari sa kalibutan ang kaalam ni Solomon, gani nagpadala sila sang mga tawo sa pagpamati sa iya kaalam.

5

*Nagpreparar si Solomon sa Pagpatindog sang
Templo
(2 Cro. 2:1-18)*

§ 4:33 *halin sa dalagko...tanom: sa literal, halin sa sedro sang Lebanon hasta sa isopo nga nagatubo sa dingding*

¹ Dugay na nga mag-amigohay si Haring Hiram sang Tyre kag si Haring David. Gani sang ma-balitaan ni Hiram nga ginbuslan ni Solomon ang iya amay nga si David bilang hari, nagpadala siya sang mga opisyal kay Solomon.

² Dayon nagpadala si Solomon sang mensahi kay Hiram:

³ “Nahibaluan mo nga wala nakapatindog ang akon amay nga si David sang templo para sa kadungganang sang GINOO nga iya Dios, tungod kay permi lang siya nagapakig-away sa iya mga kaaway nga mga nasyon sa palibot. Indi siya makapatindog hasta nga mapapierdi sang GINOO sa iya ang tanan niya nga kaaway.

⁴ Pero karon ginhatagan ako sang GINOO nga akon Dios sang kalinong sa palibot; wala na ako sing mga kaaway kag wala na man sing katalagman.

⁵ Gani nagahunahuna ako nga magpatindog na sang templo para sa kadungganang sang GINOO nga akon Dios, suno sa ginsiling sang GINOO sa akon amay nga si David. Amo ini ang iya ginsiling kay David: ‘Ang imo anak nga akon pabuslon sa imo bilang hari amo ang magapatindog sang templo para sa akon.’

⁶ “Gani magsugo ka sang imo mga tinawo sa pagpang-utod sang mga kahoy nga sedro sa Lebanon para sa akon. Pabuligon ko sa ila ang akon mga tinawo, kag suhulan ko ang imo mga tinawo suno sa gusto mo. Kay nahibaluan mo man nga wala gid diri sa amon sang maayo magpang-utod sang mga kahoy nga pareho sang imo mga tinawo nga taga-Sidon.”

⁷ Nalipay gid si Hiram sang mabaton niya ang mensahi ni Solomon. Nagsiling siya, “Dalayawon ang GINOO sa sini nga adlaw, tungod kay ginhatagan niya si David sang maalam nga anak sa pagdumala sang gamhanan nga nasyon!”

⁸ Dayon nagpadala si Hiram sang mensahi kay Solomon nga nagasiling:

“Nabaton ko ang imo ginpadala nga mensahi, kag ihatag ko sa imo ang kinahanglanon nga mga kahoy nga sedro kag sipres.*

⁹ Hakuton ini sang akon mga tinawo halin sa Lebanon hasta sa dagat, kag ila ini pangtabiron nga daw sa balsa kag palutawon pakadto sa lugar nga imo gusto. Kag didto bungkagon ini sang akon mga tinawo kag kamo na ang bahala nga magkuha sini. Bilang bayad, hatagan mo ako sang pagkaon para sa akon mga tinawo sa palasyo.”

¹⁰ Gani ginpadal-an ni Hiram si Solomon sang tanan nga kahoy nga sedro kag sipres nga iya ginakinahanglan.

¹¹ Kag ginpadal-an man ni Solomon si Hiram sang 60,000 ka sako nga trigo kag 110,000 ka galon nga lana sang olibo kada tuig.

¹² Ginhatagan sang GINOO si Solomon sang kaalam suno sa iya ginpromisa. Maayo ang relasyon ni Solomon kag ni Hiram, kag naghimo sila sang kasugtanan *nga indi gid sila mag-inaway*.

¹³ Karon, ginpilit ni Haring Solomon sa pagpao-bra ang 30,000 ka tawo halin sa bilog nga Israel.

¹⁴ Ginpadala niya ang tag-10,000 sa ila sa Lebanon kada bulan. Gani ang kada grupo isa ka

* **5:8 sipres:** Posible man nga ang kahoy diri amo ang pine tree.

bulan sa Lebanon kag duha ka bulan sa ila lugar. Si Adoniram amo ang pangulo sang sini nga mga trabahador.

¹⁵ May 70,000 ka tawo si Solomon nga manughakot sang mga materyales kag 80,000 ka tawo nga manugbasbas sang mga bato sa bukid.

¹⁶ May ara man siya nga 3,300 ka porman nga nagadumala sa trabaho kag sa mga trabahador.

¹⁷ Kag sa iya mando, nagbasbas sila sang dalagko kag maayo nga klase sang mga bato para sa pundasyon sang templo.

¹⁸ Gani ginpreparar sang mga tinawo ni Solomon kag ni Hiram kaupod sang mga pumuluyo sang Gebal[†] ang mga bato kag mga kahoy para sa pagpatindog sang templo.

6

Nagpatindog si Solomon sang Templo

¹ Nagsugod si Solomon sa pagpatindog sang templo sang GINOO sang ikaduha nga bulan, nga amo ang bulan sang Ziv, sadtong ikaapat nga tuig sang iya paghari sa Israel. Ika-480 nga tuig ato halin sang pagkahilway sang mga Israelinhon sa Egypt.

² Ang kalabaon sang templo nga ginpatindog ni Haring Solomon para sa GINOO 90 feet, ang iya kasangkaron 30 feet, kag ang iya kataason 45 feet.

³ Ang kasangkaron sang balkon* sang templo 15 feet, ang iya kalabaon 30 feet; pareho mismo sa kasangkaron sang templo.

[†] **5:18** *Gebal*: Ini nga lugar gintawag sang ulihi nga Biblos. * **6:3**
balkon: sa English, *porch*

⁴ Ginpahimuan man ni Solomon ang templo sang mga bintana nga nagapagamay halin sa sulod paguwa.[†]

⁵ Nagpahimo man siya sang mga kuwarta sa mga kilid kag sa likod sang templo. Ini nga mga kuwarta may tatlo ka panalغان, kag nagatapik sa dingding sang templo.

⁶ Ang kasangkaron sang nahauna nga panالغان 7 feet kag 6 inches, ang ikaduha nga panالغان 9 feet, kag ang ikatlo nga panالغان 10 feet kag 6 inches. Ang dingding sang templo nagaamatamat nipis sa kada panالغان para makatungtong ang mga kuwarta sa dingding nga indi na kinahanglan sang mga sintas.

⁷ Sang ginpatindog ang templo, ang mga bato nga gin-gamit ginsapsapan na nga daan sa ginkuhaan sini, gani wala na sing may mabatian nga pukpok sang mga martilyo, sinsil, ukon sang bisan ano nga gamit nga salsalon.

⁸ Ang alagyan pasulod sa nahauna nga panالغان ara dampi sa south sang templo. May mga hagdanan pakadto sa ikaduha kag ikatlo nga panالغان.

⁹ Sang nabutang na ang mga dingding sang templo, ginpabutangan ini ni Solomon sang kisame nga ang mga tapi sedro.

¹⁰ Kag ang mga kuwarta sa mga kilid kag likod sang templo nga ang kataason 7 feet kag 6 inches gin-angot sa templo paagi man sa mga kahoy nga sedro.

[†] 6:4 *mga bintana nga nagapagamay halin sa sulod paguwa*: Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

¹¹ Nagsiling ang GINOO kay Solomon,

¹²⁻¹³ “Kon tumanon mo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo, tumanon ko man paagi sa imo ang akon ginpromisa kay David nga imo amay. Magapuyo ako upod sa akon katawhan nga mga Israelinhon sa sining templo nga imo ginapatindog kag indi ko sila pagsikwayon.”

¹⁴ Natapos gid man ni Solomon ang pagpatindog sang templo.

*Ang mga Ginpaobra sa Sulod sang Templo
(2 Cro. 3:8-14)*

¹⁵ Ang sa sulod nga dingding sang templo nahaklapan sang tapi nga sedro halin sa salog hasta sa kisame, kag ang salog kahoy nga sipres.

¹⁶ Nagpahimo siya sang duha ka kuwarte sa sulod sang templo paagi sa pagbutang sang debisyon halin sa salog hasta sa kisame. Ang ginagamit nga debisyon tapi nga sedro. Ang kuwarte sa likod dampi sang templo gintawag nga Labing Balaan nga Lugar, kag ang kalabaon sini 30 feet.

¹⁷ Ang kalabaon naman sang kuwarte sa guwa sang Labing Balaan nga Lugar 60 feet.

¹⁸ Ang bilog nga dingding sa sulod sang templo nahaklapan sang tapi nga sedro, gani indi makita ang mga bato sa dingding. May mga ginkorti sa dingding nga mga bulak nga nagabuskad kag mga nagagapa nga mga tanom.

¹⁹ Ginpreparar ni Solomon ang Labing Balaan nga Lugar sa sulod sang templo para didto ibutang ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO.

²⁰ Ini nga kuwarte kuwadrado; ang iya kalabaon, kasangkaron, kag kataason pareho nga 30

feet. Ang mga dingding kag kisame sini ginpahaklapan ni Solomon sang puro nga bulawan, kag amo man ang halaran nga *hinimo halin sa kahoy nga sedro*.

²¹ Ang iban nga parte sang sulod sang templo ginpahaklapan man niya sang puro nga bulawan. Nagpahimo siya sang bulawan nga kadena kag ginpahigot niya ini pabalabag sa alagyan nga pasulod sa Labing Balaan nga Lugar.

²² Gani nahaklapan tanan sang bulawan ang sulod sang templo pati ang halaran nga ara sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar.

²³ Nagpabutang si Solomon sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar sang duha ka kerubin nga hinimo halin sa kahoy nga olibo, nga ang kada isa 15 feet ang kataason.

²⁴⁻²⁶ Ining duha ka kerubin pareho ka dako kag pareho man ang ila korte. Ang kada isa may duha ka pakpak, kag ang kada pakpak may kalabaon nga 7 feet kag 6 inches. Gani ang kalabaon halin sa punta sang isa ka pakpak hasta sa punta sang isa ka pakpak 15 feet.

²⁷ Ginpatupad sila ni Solomon sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar nga nagahumlad ang ila mga pakpak. Ang pihak nila nga pakpak nagatanduganay, kag natuon ini sa tunga sang kuwarto. Kag ang pihak pa gid nila nga pakpak nagatandog sa dingding.

²⁸ Ginpahaklapan man ni Solomon sang bulawan ining duha ka kerubin.

²⁹ Ang tanan nga dingding sa duha ka kuwarto sang templo ginpakortihan ni Solomon sang

mga kerubin, mga palma, kag mga bulak nga nagabuskad.

³⁰ Bisan ang salog sa duha ka kuwarto ginpahaklapan man niya sang bulawan.

³¹ Ang alagyan pasulod sa Labing Balaan nga Lugar may duha ka sira nga hinimo halin sa kahoy nga olibo, kag may mga hamba[‡] ini nga lima ang kilid.

³² Ini nga mga sira ginpakortihan ni Solomon sang mga kerubin, mga palma, kag mga bulak nga nagabuskad, kag ginpahaklapan sang bulawan.

³³ Ang alagyan nga pasulod sa templo ginpahimuan man ni Solomon sang rektanggulo nga mga hamba nga hinimo halin sa kahoy nga olibo.

³⁴ May duha man ini ka sira nga hinimo halin sa kahoy nga sipres, kag ang kada isa sini may duha ka parte nga puwede mapilo-pilo.

³⁵ Ginpakortihan man ini ni Solomon sang mga kerubin, mga palma, kag mga bulak nga nagabuskad, kag ginpahaklapan sing palareho nga kadamulon sang bulawan.

³⁶ Ginpahimo man niya ang sa sulod nga ugsaran *sang templo*. Napalibutan ini sang pader nga ang kada tatlo ka sampaw sang mga bato sini nga nabasbasan nasampawan sang kahoy nga sedro.

³⁷ Napatindog ang pundasyon sang templo sang GINOO sang *ikaduha nga bulan, nga amo ang bulan sang Ziv, sadtong ikaapat nga tuig sang paghari ni Solomon*.

³⁸ Natapos ang templo sang ikawalo nga bulan, nga amo ang bulan sang Bul, sadtong ikaonse nga

[‡] **6:31** *hamba*: sa English, *doorpost*

tuig *sang paghari ni Solomon*. Pito ka tuig ang pagpatindog sang templo, kag ginsunod gid ang mga detalye sini suno sa plano.

7

Nagpatindog si Solomon sang Palasyo

¹ Nagpatindog man si Solomon sang iya palasyo, kag 13 ka tuig ang pagpatindog sini.

²⁻³ Ang isa sa mga building sini gintawag nga Kagulangan sang Lebanon. Ang kalabaon sini 150 feet, ang kasangkaron 75 feet, kag ang kataason 45 feet. May apat* ini ka raya sang mga haligi nga sedro—15 kada raya, kag nagasuporta ini sa 45 ka kahoy sang balayan nga sa diin naangot ang kisame nga sedro.

⁴ Ang duha ka kilid sang building nga nagaatubangay may tig-tatlo ka bintana nga nagsunod.

⁵ May tig-tatlo man ini ka rektanggulo nga mga puwertahan† nga nagaatubangay.

⁶ Ang isa pa ka building amo ang lugar nga tilipunan nga may madamo nga haligi. Ang kalabaon sini 75 feet, kag ang kasangkaron 45 feet. May balkon ini sa atubangan nga may atop kag may mga haligi.

⁷ May ara man siya nga ginpahimo nga building nga sa diin ginbutang niya ang iya trono. Amo man ini ang lugar nga sa diin siya nagahukom.

* **7:2-3** *apat*: sa Septuagint, *tatlo* † **7:5** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

Ginpahaklapan niya ini sang mga tapi nga sedro halin sa salog hasta sa kisame.‡

⁸ Ang parte sang palasyo nga sa diin nagaestar si Solomon ara lang sa likod sang building nga sa diin siya nagahukom, kag pareho ang pagkahimo sini. Pareho man sini ang hitsura sang balay nga iya ginpahimo para sa iya asawa nga anak sang hari sang Egypt.§

⁹ Ini tanan nga building, halin sa ila mga pundasyon hasta sa ila mga atop, hinimo halin sa pinakamaayo nga mga bato nga ginpang-utod kag ginbasbasan ang tanan nga kilid suno sa husto nga takos.

¹⁰ Ang mga pundasyon hinimo halin sa dalagko kag maayo nga klase sang mga bato. Ang kalabaon sang iban nga mga bato 15 feet, kag ang iban 12 feet.

¹¹ Nasampawan ini sang mga kahoy nga sedro kag malahalón nga mga bato nga ginbasbasan suno sa husto nga takos.

¹² Ang malapad nga ugsaran napalibutan sang pader. Ang kada tatlo ka sampaw sang mga bato sini nga nabasbasan nasampawan sang kahoy nga sedro. Pareho man sini ang pagkahimo sang mga pader sang sulod nga ugsaran sang templo sang GINOO kag sang balkon.

Ang mga Kagamitan sang Templo (2 Cro. 3:15-17; 4:1-22)

‡ 7:7 kisame: Amo ini sa Syriac kag sa Latin Vulgate. Sa Hebreo, salog. § 7:8 hari sang Egypt: sa Hebreo, Faraon

¹³ Ginpasugat ni Haring Solomon si Huram* sa Tyre,

¹⁴ kay maayo gid siya nga panday sang mga saway. Anak siya sang isa ka balo nga babayi nga halin sa tribo ni Naftali, kag ang iya amay taga-Tyre, nga isa man ka panday sang mga saway. Nagkadto siya kay Haring Solomon kag ginhimo niya ang tanan nga ginpahimo sa iya.

¹⁵ Naghimo si Hiram sang duha ka haligi nga saway, nga ang kada isa may kataason nga 27 feet, kag may takos palibot nga 18 feet.

¹⁶ Naghimo man siya sang duha ka saway nga ulo-ulo sang mga haligi, nga ang kada isa may kataason nga 7 feet kag 6 inches.

¹⁷ Ang kada ulo-ulo nadekorasyunan sang pito ka kulokadena nga nagatinabid,

¹⁸ nga may duha ka raya sang *puloprutas nga* pomegranata.

¹⁹ Ang korte sang mga ulo-ulo sang mga haligi sa balkon daw mga *bulak nga* lily, kag ang ila kataason 6 feet.

²⁰ Ang kada ulo-ulo sang duha ka haligi napalibutan sang duha ka raya sang *puloprutas nga* pomegranata nga 200 ka bilog. Ini nga dekorasyon ara sa ibabaw sang tipulon nga parte sang ulo-ulo, sa tupad sang mga kulokadena.

²¹ Ginpatindog ni Hiram ang mga haligi sa balkon sang templo. Ang haligi sa south ginngalanan niya nga Jakin, kag ang haligi sa north ginngalanan niya nga Boaz.

* **7:13** *Huram:* sa Hebreo, *Hiram* (amo man sa 7:40, 45). Indi ini siya ang hari nga ginmitlang sa 5:1.

²² Ang korte sang mga ulo-ulo sang mga haligi daw mga lily. Kag natapos ang paghimo sang mga haligi.

²³ Dayon naghimo si Hiram sang *dako nga suludlan sang tubig nga* daw kawa, nga *ginatawag* Dagat. Ang kadalumon sini 7 feet kag 6 inches, ang kasangkaron 15 feet, kag ang takos palibot 45 feet.

²⁴ Napalibutan ini sang duha ka raya sang dekorasyon sa ubos lang sang baba sini. Ini nga dekorasyon daw sa mga nagagapa nga tanom, kag may ara sang anom sini sa kada 1 foot palibot, kag naporma na ini nga daan upod sa suludlan sang pagkahimo sini.

²⁵ Nagatungtong ang suludlan sa likod sang dose ka turo nga baka *nga saway* nga nagatalikdanay. Ang tatlo ka baka nagaatubang sa north, ang tatlo sa west, ang tatlo sa south, kag ang tatlo sa east.

²⁶ Ang kadamulon sang suludlan 3 inches, kag ang baba sini daw pareho sa baba sang tasa nga *nagakurba paguwa* pareho sa nagabuskad nga lily. Kag puwede ini masudlan sang mga 11,000 ka galon nga tubig.

²⁷ Naghimo man si Hiram sang napulo ka karo nga saway nga ginagamit sa paghakot sang tubig. Ang kalabaon sang kada isa 6 feet, ang kasangkaron 6 feet man, kag ang kataason 4 feet kag 6 inches.

²⁸ Amo sini ang pagkahimo sang mga karo: ang mga dingding sini may mga kuwadro-kuwadro

²⁹ kag nadekorasyon sang dagway sang mga leon, mga turo nga baka, kag mga kerubin. Ang ibabaw kag ang idalom sang mga kuwadro-

kuwadro palareho nga nadekorasyunan sang daw mga bulak.

³⁰⁻³¹ Ang kada karo may apat ka saway nga rueda kag may saway nga mga ehe. Sa kada corner sang mga karo may ara sang panukod para sa tipulon nga tulungtungan sang saway nga labador. Ang mga panukod nadekorasyunan sang daw mga bulak nga nagatalabid. Ang tipulon nga tulungtungan nagalabaw sing 1 foot kag 6 inches sa ibabaw sang karo, kag ang kasangkaron sang baba sini 2 feet kag 3 inches. Ang palibot sang baba may mga ginkorti nga mga dekorasyon. Ang dingding sang mga karo mga kuwadrado kag indi tipulon.

³² Sa idalom sang kuwadrado nga mga dingding may apat ka rueda nga naangot sa mga ehe nga naporma na nga daan upod sa karo sang pagkahimo sini. Ang kataason sang kada rueda 2 $\frac{1}{4}$ feet,

³³ kag pareho ini sa rueda sang karwahe. Ang mga ehe, mga tubo, mga radyos, kag mga yantas[†] sang rueda puro saway.

³⁴ Ang kada karo may apat ka uluyatan—isa sa kada kilid, kag naporma na ini nga daan upod sa karo sang pagkahimo sini.

³⁵ Ang bibi sang ibabaw sang kada karo 6 inches ang kasangkaron palibot. Ang mga panukod sini kag ang dingding sang karo naporma na nga daan upod sa karo sang pagkahimo sini.

³⁶ Gin-inggreban ang mga dingding kag mga panukod sang mga dagway sang mga kerubin,

[†] **7:33** *yantas*: sa English, *hub*

mga leon kag mga kahoy nga palma bisan diin nga may lugar para sini. Kag *gin-inggreban man ini sang daw* mga bulak nga nagatalabid palibot.

³⁷ Amo ato ang pagkahimo ni Hiram sang napulo ka karo. Pareho tanan ang ila kadakuon kag korte, kay isa lang ka hurmahan ang ginpormahan sa ila.

³⁸ Naghimo man si Hiram sang napulo ka saway nga mga labador, isa para sa kada karo. Ang kasangkaron sang kada labador 6 feet, kag puwede masudlan sing mga 220 ka galon nga tubig.

³⁹ Ginbutang niya ang lima ka karo sa south sang templo, kag ang lima sa north. Ginbutang niya ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat sa south, sa may southeast nga corner sang templo.

⁴⁰ Naghimo man siya sang mga kolon, mga pala, kag mga yahong *nga ginagamit sa pagpangwisik*.

Natapos gid man ni Hiram ang tanan nga ginpahimo sa iya ni Haring Solomon para sa templo sang GINOO. *Amo ini ang iya mga ginhimo:*

⁴¹ ang duha ka haligi;
ang duha ka daw yahong nga ulo-ulo sa ibabaw sang mga haligi;
ang duha ka nagatinabid nga mga kulokadena nga dekorasyon sa mga ulo-ulo sang mga haligi;

⁴² ang 400 ka *puloprutas nga pomegranata* (Nagakabit ang duha ka raya sini sa kada nagatinabid nga mga kulokadena nga nagapalibot sa ulo-ulo sang mga haligi);

⁴³ ang napulo ka karo kag ang napulo ka labador sini;

⁴⁴ ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat kag ang tulungtungan sini nga dose ka turo nga baka;

⁴⁵ ang mga kolon, mga pala, kag mga yahong *nga ginagamit sa pagpangwisik*.

Ini tanan nga butang nga para sa templo sang GINOO, nga ginhimo ni Huram para kay Haring Solomon, puro saway nga ginpahining.

⁴⁶ Ginpahimo ini ni Haring Solomon paagi sa hurmahan nga didto sa Kapatagan sang Jordan, sa tunga sang Sucot kag Zaretan.

⁴⁷ Madamo ini nga mga butang, gani wala na lang ini ni Solomon ginpakilo; wala nahibaluan kon pila ka kilo ini nga mga saway.

⁴⁸ Nagpahimo man si Solomon sang sini nga mga kagamitan para sa templo sang GINOO:

ang bulawan nga halaran;

ang bulawan nga lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga ginahalad sa presensya sang Dios;

⁴⁹ ang mga bulutangan sang suga nga puro bulawan nga nagatindog sa atubangan sang Labing Balaan nga Lugar (lima sa tuo dampi kag lima sa wala);

ang bulawan nga mga bulak, mga suga, kag mga kimpit;

⁵⁰ ang puro bulawan nga mga baso, mga pang-utod sa pabilo, mga yahong, mga luwag, kag mga suludlan sang insenso;

ang bulawan nga mga bisagra para sa mga puwertahan sang Labing Balaan nga Lugar kag sang templo mismo.

⁵¹ Sang matapos ang tanan nga ginpahimo ni Haring Solomon para sa templo sang GINOO, gindala niya sa mga bodega sang templo ang mga butang nga gindedikar sang iya amay nga si David—ang mga pilak, mga bulawan, kag mga kagamitan.

8

Gindala sa Templo ang Kahon sang Kasugtanan (2 Cro. 5:2-6:2)

¹ Ginpatawag ni Haring Solomon sa Jerusalem ang mga manugdumala sang Israel kag ang tanan nga pangulo sang mga tribo kag mga pamilya sa Israel, sa pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO halin sa Zion, ang Banwa ni David.*

² Nagkadto sila tanan kay Haring Solomon sang tion sang Piesta sang *Pagpatindog sang mga Payag*, sang bulan sang Etanim, nga amo ang ikapito nga bulan.

³⁻⁴ Sang makatipon na ang tanan nga manugdumala sang Israel, ginkuha sang mga pari kag sang mga Levita† ang Kahon sang GINOO, pati ang Tolda nga Ginapakigkitaan kag ang mga balaan nga kagamitan sini, kag gindala nila ini tanan pataklad sa templo.

⁵ Naghalad si Haring Solomon kag ang bilog nga komunidad sang Israel sa atubangan sang

* **8:1** *Banwa ni David*: Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 9:24. † **8:3-4** *mga Levita*: Ini sila mga kabulig sang mga pari sa templo.

Kahon *sang Kasugtanan*. Puwerte gid kadamo sang karnero kag baka nga ila ginhalad; indi ini maisip.

⁶ Dayon gindala sang mga pari ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa lugar sini didto sa pinakasulod sang templo, sa Labing Balaan nga Lugar, sa may idalom sang mga pakpak sang mga kerubin.

⁷ Nagahumlad ang mga pakpak sang mga kerubin, gani natabunan ang Kahon kag ang iya sini nga mga tukon nga pangtuwang.

⁸ Ini nga mga tukon puwerte kalaba, nga ang iya mga punta makita sa Balaan nga Lugar, sa atubangan sang pinakasulod sang templo, pero indi ini makita sa guwa sang Balaan nga Lugar. Kag ari pa ini hasta subong.

⁹ Wala sing iban nga sulod ang Kahon luwas sa duha ka malapad nga mga bato nga ginbutang ni Moises sang didto siya sa Horeb, sa diin ang GINOO naghimo sang kasugtanan sa mga Israelin-hon sang nagguwa sila sa Egypt.

¹⁰ Sang nagguwa ang mga pari sa Balaan nga Lugar, may panganod nga naglikop sa templo sang GINOO.

¹¹ Indi na makahimo ang mga pari sang ila buluhaton sa *templo* tungod sang panganod, kay ang gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa iya templo.

¹² Dayon nagpangamuyo si Solomon, “GINOO nagsiling ka nga mapuyo ka sa gal-om.

¹³ Karon nakapahimo na ako sang matahom gid nga templo para sa imo, nga sa diin makapuyo ka hasta san-o.”

Ang Mensahi ni Solomon sa Katawhan sang Israel

(2 Cro. 6:3-11)

¹⁴ Dayon nag-atubang si Haring *Solomon* sa bilog nga komunidad sang Israel nga nagatindog didto, kag ginbendisyunan niya sila.

¹⁵ Nagsiling siya, “Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel. Gintuman niya ang iya ginpromisa sa akon amay nga si David. Nagsiling siya sadto,

¹⁶ ‘Halin sang tion nga ginpaguwa ko ang akon katawhan nga mga Israelinhon sa Egypt, wala ako nagpili sang siyudad sa bisan ano nga tribo sang Israel para patindugan sang templo para sa akon kadunggan. Ang akon ginhimo, ginpili ko si David nga magdumala sa akon katawhan nga mga Israelinhon.’

¹⁷ “Gusto gid sang akon amay nga si David nga magpatindog sang templo para sa kadunggan sang GINOO, ang Dios sang Israel.

¹⁸ Pero nagsiling ang GINOO sa iya, ‘Maayo man ina nga nagahandom ka gid sa pagpatindog sang templo para sa akon kadunggan.

¹⁹ Pero indi ikaw ang magapatindog sini kundi ang imo mismo anak. Siya ang magapatindog sang templo para sa akon kadunggan.’

²⁰ “Gintuman sang GINOO ang iya ginpromisa. Ako ang nagbulos sa akon amay nga si David bilang hari sang Israel, suno sa ginpromisa sang GINOO. Kag ginpatindog ko ang templo para sa kadunggan sang GINOO, ang Dios sang Israel.

²¹ Nagpahimo gid ako sang lugar didto sa templo para sa Kahon nga sa diin nabutang ang kasug-

tanan sang GINOO nga iya ginhimo sa aton mga katigulangan sang ginpaguwa niya sila sa Egypt.”

Ang Pangamuyo ni Solomon para sa Katawhan sang Israel

(2 Cro. 6:12-42)

²² Sa presensya sang bilog nga komunidad sang Israel, nagtindog si Solomon sa atubangan sang halaran sang GINOO kag ginbayaw niya ang iya mga kamot

²³ kag nagpangamuyo, “O GINOO, Dios sang Israel, wala sing Dios nga pareho sa imo sa langit ukon sa duta. Ginatuman mo ang imo kasug-tanan, kag ginapakita mo ang imo gugma sa imo mga alagad nga nagasunod sa imo sa bug-os nila nga tagipusuon.

²⁴ Gintuman mo ang imo ginpromisa sa imo alagad nga si David nga akon amay. Ikaw mismo ang nagpromisa sina, kag ikaw man mismo ang nagtuman sina subong nga adlaw.

²⁵ Kag karon, GINOO, Dios sang Israel, tumana pa gid ang imo ginpromisa sa imo alagad nga si David nga akon amay sang nagsiling ka sa iya, ‘Indi ka madulaan sang kaliwat nga magabulos sa imo bilang hari sa Israel kon maayo lang ang pagsunod sang imo mga kaliwat sa akon, pareho sang imo ginhimo.’

²⁶ Gani karon, O Dios sang Israel, tumana ang imo ginpromisa sa imo alagad nga si David nga akon amay.

²⁷ “Pero makaestar gid bala ikaw, O Dios, diri sa kalibutan? Indi gani ikaw makaigo sa langit,

bisan sa pinakamataas nga parte sang langit, ano pa ayhan sa templo nga ginpatindog ko?

²⁸ Pero pamatii ako nga imo alagad sa akon pagpangamuyo kag pagpakitluoy. O GINOO nga akon Dios, pamatii ang akon pagpanawag kag pagpangamuyo sa imo presensya subong.

²⁹ Kabay pa nga bantayan mo ining templo adlaw-gab-i, ining lugar nga nagsiling ka nga diri ikaw padunggan. Kabay pa nga pamatian mo ako nga imo alagad sa akon pagpangamuyo nga nagaatubang sa sini nga lugar.

³⁰ Pamatii ang akon mga pangabay kag ang mga pangabay sang imo katawhan nga mga Israelinhon samtang nagapangamuyo kami nga nagaatubang sa sini nga lugar. Pamatii kami dira sa imo puluy-an sa langit. Kag kon mabatian mo kami, patawara kami.

³¹ “Kon ang isa ka tawo gin-akusar nga nakasala sa iya isigkatawo, kag ginpakadto siya sa imo halaran sa sini nga templo sa pagsumpa *nga inosente siya*,

³² pamatii ini nga kaso dira sa langit kag hukmi ang imo mga alagad. Siluti ang nakasala suno sa iya binuhatan, kag hilwaya ang wala sing sala para magaguwa nga inosente siya.

³³ “Kon ang imo katawhan nga mga Israelinhon mapierdi sang ila mga kaaway tungod kay nakasala sila sa imo, kag kon magbalik sila sa imo kag magdayaw sa imo kag magpangamuyo sa sini nga templo,

³⁴ pamatii sila dira sa langit. Patawara sila sa ila sala kag dal-a sila pabalik sa duta nga ginhatag mo sa ila mga katigulangan.

³⁵ “Kon indi mo pagpaulanon tungod kay nakasala sa imo ang imo katawhan, kag kon magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga lugar kag magdayaw sa imo, kag maghinulsol sa ila mga sala tungod kay ginsilutan mo sila,

³⁶ pamatii sila dira sa langit. Patawara sila nga imo mga alagad, ang imo katawhan nga mga Israelinhon. Tudlui sila sang matarong nga pagkabuhi, kag padal-i sang ulan ang duta nga imo ginhatag sa ila nga ila panag-iyahan.

³⁷ “Kon may mag-abot nga gutom sa duta *sang imo katawhan*, ukon kahalitan, ukon mainit nga hangin, ukon peste sa mga tanom pati na mga apan kag mga ulod, ukon kibunon sila sang mga kaaway sa bisan diin sa ila mga banwa, ukon mag-abot sa ila ang bisan ano nga balatian,

³⁸ kag kon may ara sa ila nga magpangamuyo ukon magpangabay sa imo, *pamatii sila*. Kon ginakilala nila nga tungod sa ila mga sala nag-abot ining mga pag-antos sa ila, kag magpangamuyo sila nga nagabayaw sang ila mga kamot, nga nagaatubang sa sini nga templo,

³⁹ pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Patawara sila, kag himua sa kada isa sa ila ang nagakabay sa ila mga binuhatan, kay nahibluan mo ang ila tagipusuon. Matuod nga ikaw gid lang ang nakahibalo sang tagipusuon sang tanan nga tawo.

⁴⁰ *Himua ina* para magtahod sila sa imo samtang nagakabuhi sila sa duta nga ginhatag mo sa amon mga katigulangan.

⁴¹⁻⁴² “Kon ang mga indi Israelinhon nga nagaes-tar sa malayo nga lugar makabati sang imo pagk-

abantog kag pagkagamhanan, kag magkadto sila diri sa pagsimba sa imo kag magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga templo,

⁴³ pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Kag himua ang bisan ano nga ila ginapangabay, para ang tanan nga tawo sa kalibutan makakilala sa imo kag magtahod sa imo pareho sang imo katawhan nga mga Israelinhon, kag para mahibaluan nila nga ginapadunggan ka sa templo nga akon ginpatindog.

⁴⁴ “Kon ang imo katawhan magalakat sa pagpakig-away suno sa imo mando, kag kon magpangamuyo sila sa imo nga nagaatubang sa sini nga siyudad nga imo ginpili kag sa templo nga akon ginpatindog para sa imo kadungganan,

⁴⁵ pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa langit, kag hatagi sila sang kadalag-an.[‡]

⁴⁶ Kon makasala sila sa imo—kay wala man sing bisan sin-o nga wala nagakasala—kag sa imo kaakig ginpapierdi mo sila sa ila mga kaaway kag ginbihag nila sila sa malayo ukon sa malapit nga lugar,

⁴⁷ kag kon sa ulihi magbag-o ang ila mga tagipusuon didto, kag maghinulsol sila kag magpakitluoy sa imo nga nagasiling, ‘Nakasala kami, kag malain ang amon mga ginhimo,’

⁴⁸ *pamatii ang ila pangamuyo.* Kon magbalik sila sa imo sa bug-os nila nga tagipusuon kag hunahuna didto sa lugar sang ila mga kaaway nga

[‡] **8:45** *hatagi sila sang kadalag-an: ukon, himua ang husto para sa ila. Amo man sa bersikulo 39.*

nagbihag sa ila, kag magpangamuyo sila sa imo nga nagaatubang sa sini nga duta nga ginhatag mo sa ila mga katigulangan, sa sini nga siyudad nga imo ginpili, kag sa templo nga akon ginpatindog para sa imo kadunganan,

⁴⁹ pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa imo puluy-an sa langit, kag hatagi sila sang kadalag-an.

⁵⁰ Patawara sila sa ila mga sala kag mga paglapas kontra sa imo, kag tuguti nga maluoy sa ila ang mga nagbihag sa ila.

⁵¹ Kay katawhan mo sila nga imo ginapanag-iyahan. Ginpaguwa mo sila sa Egypt, ang lugar nga pareho sa nagadabadaba nga hurnohan nga tunawan sang salsalon.

⁵² “Kabay pa nga talupangdon mo ang akon mga pangabay kag ang mga pangabay sang imo katawhan nga mga Israelinhon, kag kabay pa nga pamatian mo sila kon magpangayo sila sang bulig sa imo.

⁵³ Kay ginpili mo sila, Ginoong DIOS, sa tanan nga nasyon sa kalibutan bilang katawhan nga imo ginapanag-iyahan, suno sa ginsiling mo paagi kay Moises nga imo alagad, sang ginpaguwa mo ang amon mga katigulangan sa Egypt.”

⁵⁴ Sang matapos ni Solomon ang iya mga pangamuyo kag mga pangabay sa GINOO, nagtindog siya sa atubangan sang halaran sang GINOO, sa diin nagluhod siya nga nagabayaw sang iya mga kamot sa langit.

⁵⁵ Sa mabaskog nga tingog, ginbendisyunan niya ang bilog nga komunidad sang Israel. Siling niya,

⁵⁶ “Dalayawon ang GINOO nga naghatag sang kapahuwayan sa iya katawhan nga mga Israelinhon suno sa iya ginpromisa. Gintuman gid niya ang tanan nga ginpromisa niya kay Moises nga iya alagad.

⁵⁷ Kabay pa nga updan kita sang GINOO nga aton Dios pareho sang iya pag-upod sa aton mga katigulangan. Kabay pa nga indi niya kita pag-isikway ukon pagpabay-an.

⁵⁸ Kabay pa nga himuon niya kita nga matinu-manon sa iya para magkabuhi kita suno sa iya mga pamaagi, kag magtuman sang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga iya ginhatag sa aton mga katigulangan.

⁵⁹ Kag kabay pa nga dumdumon permi sang GINOO nga aton Dios, adlaw-gab-i, ining akon mga pangamuyo. Kabay pa nga buligan niya ako kag ang iya katawhan nga mga Israelinhon, suno sa ila kinahanglanon kada adlaw,

⁶⁰ para mahibaluan sang tanan nga katawhan sa bilog nga kalibutan nga ang GINOO amo ang Dios kag wala na sing iban pa.

⁶¹ Kag kabay pa nga kamo *nga mga Israelinhon* magmatutom gid sa GINOO nga aton Dios. Tumana ninyo ang iya mga pagsulundan kag mga sugo pareho sang inyo ginahimo subong.”

Ang Pagdedikar sang Templo
(2 Cro. 7:4-10)

⁶² Dayon naghalad sa GINOO si Haring Solomon kag ang tanan nga Israelinhon nga kaupod niya.

⁶³ Naghalad sila sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Ang kadamuon sini 22,000

ka baka kag 120,000 ka karnero kag kanding. Sa sini nga paagi, gindedikar sang hari kag sang mga Israelinhon ang templo sang GINOO.

⁶⁴ Sa amo man nga adlaw, gindedikar sang hari ang ugsaran nga ara sa atubangan sang templo sang GINOO. Naghalad sila didto sang mga halad nga ginasunog, mga halad nga regalo, kag mga tambok nga bilang halad para sa maayo nga relasyon. Kay ang saway nga halaran nga ara man sa atubangan sang templo tama kagamay para sa sini nga mga halad.

⁶⁵ Nagsaulog si Solomon kag ang tanan nga Israelinhon sang Piesta *sang Pagpatindog sang mga Payag*. Madamo gid nga mga katawhan ang nagtilipon halin sa Lebo Hamat *sa north* hasta sa ililigan sang tubig sang Egypt *sa south*. Ang ila selebrasyon sa presensya sang GINOO nga ila§ Dios 14 ka adlaw tanan—pito ka adlaw *para sa pagdedikar sang templo* kag pito ka adlaw *para sa Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag*.

⁶⁶ Pagkatapos sang Piesta* ginpapuli ni Solomon ang mga tawo. *Antes sila maglakat* ginbendisyon sang mga tawo si Haring Solomon, kag nagpuli sila nga malipayon gid tungod sa tanan nga kaayo nga ginhimo sang GINOO sa iya alagad nga si David kag sa iya katawhan nga mga Israelinhon.

9

§ 8:65 *ila:* sa Hebreo, *aton* * 8:66 *Pagkatapos sang Piesta:* sa Hebreo, *Sang ikawalo nga adlaw*. Siguro ang masunod nga adlaw pagkatapos sang ikapito nga adlaw sang Piesta.

Nagpakita ang Dios kay Solomon
(2 Cro. 7:11-22)

¹ Natapos ni Solomon ang pagpatindog sang templo sang GINOO kag sang iya palasyo, kag sang iban pa nga iya ginplano nga himuon.

² Dayon nagpakita liwat ang GINOO sa iya pareho sang iya ginhimo sadto sa Gibeon.

³ Nagsiling ang GINOO sa iya, “Nabatian ko ang imo pangamuyo kag pangabay sa akon. Ining templo nga ginpatindog mo ginpili ko bilang lugar nga sa diin padunggan ako hasta san-o. Bantayan ko ini kag atipanon permi.

⁴ Kag ikaw, kon magkabuhi ka nga masaligan kag matarong sa akon atubangan pareho sang imo amay nga si David, kag kon himuon mo ang tanan nga ginapahimo ko sa imo kag tumanon ang akon mga pagsulundan kag mga sugo,

⁵ paharion ko sa Israel ang imo mga kaliwat hasta san-o. Ginpromisa ko ini sa imo amay nga si David sang ginsilingan ko siya, ‘Indi ka madulaan sang kaliwat nga magahari sa Israel.’

⁶ Pero kon magtalikod kamo ukon ang inyo mga kaliwat sa akon kag indi magtuman sang akon mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag ko sa inyo, kag kon mag-alagad kamo kag magsimba sa iban nga mga dios,

⁷ pahalinon ko kamo sa duta nga ginhatag ko sa inyo, kag sikwayon ko ining templo nga ginpili ko nga lugar nga sa diin padunggan ako. Dayon yagutaon kag kadlawan sang tanan nga tawo ang Israel.

⁸ Kag bisan matahom kag bantog ining templo, *gub-on ko ini*. Makibot kag matingala gid ang

tanang nga magagaagi diri, kag magayaguta sila nga nagasiling, ‘Ngaa ginhimo ini sang GINOO sa sini nga duta kag sa sini nga templo?’

⁹ Magasabat ang iban, ‘Tungod kay ginsikway nila ang GINOO nga ila Dios nga nagpaguwa sang ila mga katigulangan sa Egypt, kag nag-alagad sila kag nagsimba sa iban nga mga dios. Amo ina nga ginpadal-an sila sang GINOO sang sina nga mga kahalitan.’”

*Ang Iban pa nga Nahuman ni Solomon
(2 Cro. 8:1-18)*

¹⁰ Pagkatapos sang 20 ka tuig nga pagpatindog ni Solomon sang duha ka building—ang templo sang GINOO kag ang palasyo,

¹¹ ginhatag niya ang 20 ka banwa sa Galilea kay Haring Hiram sang Tyre. Ginhimo niya ini tungod kay ginsuplayan siya ni Hiram sang tanang nga kahoy nga sedro kag sipres, kag sang bulawan nga iya ginkinahanglan.

¹² Pero sang nagkadto si Hiram sa Galilea halin sa Tyre sa pagtan-aw sang mga banwa nga ginhatag sa iya ni Solomon, wala siya malipay sini.

¹³ Gani nagsiling siya kay Solomon, “Utod ko, ano nga klase sang mga banwa ining ginhatag mo sa akon?” Gintawag ni Hiram ato nga mga duta nga Cabul,* kag amo man gihapon ang tawag sini hasta subong.

¹⁴ Nagpadala sadto si Hiram kay Solomon sing mga lima ka tonelada nga bulawan.

* **9:13 Cabul:** Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *wala sing pulos*.

¹⁵ Amo ini ang estorya parte sa pagtipon ni Haring Solomon sang mga tawo nga iya ginpilit nga mag-obra sa pagpatindog sang templo sang GINOO kag sang iya palasyo, sa pagtampok sang manubo nga parte sang banwa,[†] sa pagpabakod sang pader sang Jerusalem, kag sa pagpatindog liwat sang mga banwa sang Hazor, Megido, kag Gezer.

¹⁶ (Ining Gezer ginsalakay kag gin-agaw sang Faraon nga hari sang Egypt. Ginsunog niya ini kag ginpamatay ang mga pumuluyo sini nga mga Canaanhon. Ginhatag niya ini nga banwa sa iya anak nga babayi bilang regalo sa iya kasal kay Solomon.

¹⁷ Kag ginpatindog liwat ni Solomon ining Gezer.) Ginpatindog man ni Solomon ang idalom nga parte sang Bet Horon,

¹⁸ ang Baalat, ang Tamar[‡] nga ara sa desierto nga sakop sang iya duta,

¹⁹ kag ang tanan nga banwa nga bulutangan sang iya mga bodega, mga karwahe, kag mga kabayo. Ginpatindog niya ang tanan nga luyag niya patindugon sa Jerusalem, sa Lebanon, kag sa tanan nga duta nga sakop niya.

²⁰⁻²¹ May mga katawhan pa nga indi Israelinhon nga nabilin sa Israel. Sila amo ang mga kaliwat sang mga Amornon, Hithanon, Periznon, Hivhanon kag mga Jebusnon, nga wala malaglag sing bug-os sang mga Israelinhon *sang pag-agaw nila sang duta sang Canaan*. Ginhimo sila ni

[†] **9:15** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo*. Indi klaro ang buot silingon sini. [‡] **9:18** *Tamar:* ukon, *Tadmor*

Solomon nga mga ulipon kag ginpilit nga magobra, kag nagpabilin sila nga ulipon hasta subong.

²² Pero wala paghimua ni Solomon nga ulipon ang bisan sin-o nga Israelinhon. Sa baylo, ginhimo niya sila nga iya mga soldado, mga opisyal, mga pangulo sang mga soldado, mga kumander sang iya mga karwahe, kag mga manugkabayo.

²³ Ang 550 sa ila ginhimo ni Solomon nga mga opisyal nga nagadumala sang mga nagaobra sa iya mga proyekto.

²⁴ Sang matapos na ang palasyo nga ginpahimo ni Solomon para sa iya asawa nga anak sang hari sang Egypt,[§] ginsaylo niya ang iya asawa didto halin sa Banwa ni David.* Pagkatapos ginpatampukan niya ang manubo nga parte sang banwa.[†]

²⁵ Tatlo ka beses kada tuig, nagahalad si Solomon sang mga halad nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon didto sa halaran nga iya ginpahimo para sa GINOO. Nagasunog man siya sang insenso sa presensya sang GINOO.

Gani natapos ni Solomon ang pagpatindog sang templo.

²⁶ Nagpahimo pa gid si Solomon sang mga barko sa Ezion Geber, malapit sa Elat[‡] nga sakop sang Edom, sa baybayon sang Mapula nga Dagat.

[§] **9:24** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* * **9:24** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1. † **9:24** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo*. Indi klaro ang buot silingon sini. ‡ **9:26** *Elat:* ukon, *Elot*

²⁷ Nagpadala si Hiram sang mga eksperien-syado nga mga marino sa pagbiyahe upod sa mga tinawo ni Solomon.

²⁸ Nagbiyahe sila sa Ofir; kag sang pagbalik nila may dala sila nga mga 15 ka tonelada nga bulawan, kag gindala nila ini kay Haring Solomon.

10

Nagbisita ang Rayna sang Sheba kay Haring Solomon

(2 Cro. 9:1-12)

¹ Sang mabatian sang rayna sang Sheba ang pagkabantog ni Solomon, nga nakahatag sang kadunggan sa GINOO, nagkadto siya kay Solomon para testingan ang iya kaalam paagi sa mabudlay nga mga pamangkot.

² Nag-abot siya sa Jerusalem nga may upod nga madamo nga tinawo, kag may dala siya nga mga camel nga kargado sang mga *regalo nga* panakot, bulawan nga puwerte kadamo, kag malahalón nga mga bato. Pagkitaay nila ni Solomon, ginpamangkot niya siya sang tanan nga gusto niya nga ipamangkot.

³ Ginsabat ni Solomon ang tanan niya nga pamangkot kag wala gid sing bisan ano nga butang nga indi niya mapaathag sa iya.

⁴ Sang mapamatud-an sang rayna sang Sheba ang kaalam ni Solomon, kag sang makita niya ang katahom sang palasyo nga iya ginpatindog,

⁵ daw indi siya makapati. *Amo man sang makita niya* ang pagkaon sa lamisa sang hari, ang pagdumala sang iya mga opisyal, ang pag-alagad sang iya mga suluguon nga may matahom nga mga

uniporme, ang mga manugserbi sang iya ilimnon, kag ang mga halad nga ginasunog nga iya ginhalad sa templo sang GINOO.

⁶ Nagsiling siya sa hari, “Matuod gid man ang nabatian ko sa akon nasyon parte sa imo mga hinimuan kag kaalam.

⁷ Wala ako nagpati sini hasta nga nagkadto ako diri kag nakita ko ini mismo. Ang matuod, wala gani sa katunga sang akon nabatian parte sa imo ang akon nakita. Ang imo kaalam kag manggad labaw pa sang sa akon nabatian.

⁸ Daw ano ka suwerte sang imo mga tinawo! Daw ano ka suwerte sang imo mga opisyal nga nagaalagad sa imo kay permi nila mabatian ang imo kaalam.

⁹ Dalayawon ang GINOO nga imo Dios, nga nali-pay sa imo kag nagbutang sa imo sa trono sang Israel. Tungod sa wala sing katapusan nga gugma sang GINOO sa Israel, ginhimo niya ikaw nga hari para magagahom ka nga may hustisya kag pagkamatarong.”

¹⁰ Dayon ginhatagan niya si Haring *Solomon* sing mga lima ka tonelada nga bulawan, madamo nga panakot kag malahalón nga mga bato. Wala na gid sing may makatupong sa kadamuon sang panakot nga ginhatag sang rayna sang Sheba kay Haring Solomon.

¹¹ (Ang mga barko ni Hiram nagdala man *kay Haring Solomon* sang mga bulawan, madamo nga kahoy nga almug, kag malahalón nga mga bato, nga halin *tanán* sa Ofir.

¹² Gin-gamit sang hari ang mga kahoy nga almug nga hagdanan sa templo sang GINOO kag

sa palasyo, kag ang iban ginhimo nga mga arpa kag mga lira para sa mga musikero. Amo ato ang pinakamaayo nga mga kahoy nga almug nga gindala sa Israel; wala na subong sing may makita nga pareho sadto.*)

¹³ Ginhatag ni Haring Solomon sa rayna sang Sheba ang bisan ano nga ginpangayo niya, wala labot sang mga regalo nga ginhatag ni Solomon sa iya. Dayon nagpulì ang rayna sa iya lugar upod sang iya mga tinawo.

*Ang Manggad ni Solomon
(2 Cro. 9:13-28)*

¹⁴ Kada tuig nagabaton si Solomon sing mga 23 ka tonelada nga bulawan,

¹⁵ wala labot sa mga buhis nga halin sa mga negosyante, sa tanan nga hari sang Arabia, kag sa mga gobernador sang Israel.

¹⁶ Nagpahimo si Haring Solomon sang 200 ka dalagko nga mga taming nga ang kada taming nahaklapan sing mga pito† ka kilo nga bulawan.

¹⁷ Nagpahimo man siya sang 300 ka magagmay nga mga taming nga ang kada taming nahaklapan sing mga duha ka kilo nga bulawan. Ginpabutang niya ini tanan didto sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan sang Lebanon.

¹⁸ Nagpahimo man ang hari sang isa ka dako nga trono nga halin sa mga bangkil sang mga

* **10:12** Amo ato...pareho sadto: ukon, Wala na gid sing may makatupong sa kadamuon sang mga kahoy nga almug nga gindala sa Israel; indi na makita subong ang pareho sina kadamo. † **10:16** pito: ukon, tatlo kag tunga

elepante, kag ginhaklapan ini sang puro nga bulawan.

¹⁹ May anom ka halintang ang trono, kag tipulon ang likod sini. Sa kada kilid sang halambuyan sini may ara nga estatwa sang leon nga nagatindog.

²⁰ Kag may ara man nga estatwa sang leon sa kada kilid sang halintang. Dose tanan ka estatwa sang leon sa anom ka halintang. Wala sing may makapareho sini nga trono sa bisan diin nga ginharian.

²¹ Ang tanan nga ilimnan ni Haring Solomon puro bulawan, kag ang tanan nga kagamitan sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan sang Lebanon puro man bulawan. Wala ini ginhimo sa pilak kay gamay lang ang bili sang pilak sang panahon ni Solomon.

²² May mga barko man si Solomon nga pangnegosyo[‡] nga nagabiyahe upod sa mga barko ni Hiram. Ini nga mga barko nagapuli isa ka bes sa kada tatlo ka tuig, nga may dala nga mga bulawan, pilak, bangkil sang elepante, kag dalagko kag magagmay nga klase sang mga amo.

²³ Wala sing bisan sin-o nga hari sa kalibutan nga makatupong sa kaalam kag sa manggad ni Haring Solomon.

²⁴ Ang mga tawo sa tanan nga nasyon nagatinguha nga makita si Solomon para makapamati sila sa kaalam nga ginhatag sang Dios sa iya.

²⁵ Kada tuig, ang kada isa nga nagabisita sa iya may dala nga mga regalo—mga butang nga

[‡] **10:22** *mga barko...pangnegosyo:* sa Hebreo, *mga barko sang Tarshish*

hinimo halin sa pilak kag bulawan, mga bayo, mga armas, mga panakot, mga kabayo, kag mga mula. §

²⁶ Nakatipon si Solomon sang 1,400 ka karwahe kag 12,000 ka kabayo. Ginbutang niya ang iban sini sa mga banwa nga bulutangan sang iya mga karwahe, kag ang iban didto sa iya sa Jerusalem.

²⁷ Sang panahon nga siya ang hari, ang pilak sa Jerusalem daw pareho *lang ka ordinaryo* sa mga bato, kag ang kahoy nga sedro daw pareho kabugana sa *ordinaryo nga mga* kahoy nga siko-moro sa mga bulobukid sa west.*

²⁸ Ang mga kabayo ni Solomon naghalin pa sa Egypt† kag sa Cilicia.‡ Ginbakal ini sa Cilicia sang iya mga manugbakal sa husto nga bili.

²⁹ Sadto nga tion ang bili sang karwahe nga halin sa Egypt 600 ka bilog nga pilak, kag ang kabayo 150 ka bilog nga pilak. Ginbaligya man ini sang mga tinawo ni Solomon sa tanan nga hari sang mga Hithanon kag sang mga Arameanhon. §

11

Ang mga Asawa ni Solomon

¹ Madamo nga babayi nga indi Israelinhon ang ginhigugma ni Haring Solomon. Luwas sa anak sang hari sang Egypt, may mga asawa pa gid siya nga mga Moabnon, Ammonhon, Edomnon, Sidonhon, kag mga Hithanon.

§ **10:25** mula: sa English, *mule*. Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

* **10:27** mga bulobukid sa west: sa Hebreo, *Shefela* † **10:28** Egypt: ukon, *Muzur*; nga isa ka lugar nga malapit sa Cilicia. ‡ **10:28**

Cilicia: sa Hebreo, *Kue* § **10:29** Arameanhon: ukon, *Syrianhon*

² Ginsilangan na nga daan sang GINOO ang mga Israelinhon nga indi sila magpangasawa ukon magpamana halin sa sina nga mga nasyon, tungod kay ang ila mapangasawa ukon mapamana amo ang magaimpluwensya sa ila sa pagsimba sa iban nga mga dios. Pero naghigugma gihapon si Solomon sa sini nga mga babayi.

³ May 700 ka asawa si Solomon nga mga anak sang mga hari kag mga opisyal, kag may 300 pa gid siya ka asawa nga mga suluguon. Ang iya mga asawa amo ang nagpahilayo sa iya sa *Dios*.

⁴ Sang tigulang na siya gin-impluwensya siya sang iya mga asawa sa pagsimba sa iban nga mga dios. Indi na maayo ang iya relasyon sa GINOO nga iya Dios; indi pareho sang iya amay nga si David.

⁵ Nagsimba siya kay Ashtoret, ang diosa sang mga Sidonhon, kag kay Molec,* ang makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.

⁶ Sa sini nga paagi, naghimo si Solomon sang malain sa panulok sang GINOO. Wala siya mag-sunod sing bug-os sa GINOO; indi pareho sa gin-himo sang iya amay nga si David.

⁷ Nagpahimo si Solomon sang simbahan sa mataas nga lugar, sa east sang Jerusalem, para kay Kemosh, ang makangilil-ad nga dios sang mga Moabnon. Nagpahimo man siya sang simbahan para kay Molek, ang makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.

⁸ Ginpahimuan man niya sang mga simbahan ang mga dios-dios sang tanan niya nga asawa nga indi Israelinhon, kag didto sila nagasunog sang

* **11:5** *Molec*: sa Hebreo, *Milcom*. Amo man sa bersikulo 33.

mga insenso kag nagahalad para sa ila mga dios-dios.

⁹ Naakig ang GINOO kay Solomon tungod kay nagtalikod siya sa GINOO, ang Dios sang Israel, nga nagpakita sa iya sing makaduha ka beses.

¹⁰ Bisan ginpaandaman na niya si Solomon nga indi magsunod sa iban nga mga dios, wala gi-hapon magtuman si Solomon sa iya.

¹¹ Gani nagsiling ang GINOO kay Solomon, “Tungod kay wala mo pagtumana ang akon kasug-tanan kag ang akon mga sugo, kuhaon ko sa imo ang imo ginharian kag ihatag ko ini sa isa sa imo mga alagad.

¹² Pero tungod sa imo amay nga si David indi ko ini paghimuon samtang buhi ka pa. Himuon ko ini sa panahon na sang *paghari sang* imo anak.

¹³ Pero indi ko pagkuhaon ang bilog nga ginhar-ian sa iya, kundi bilinan ko siya sang isa ka tribo tungod sa akon alagad nga si David kag tungod sa Jerusalem nga akon pinili *nga siyudad*.”

Ang mga Kaaway ni Solomon

¹⁴ Ginbuot sang GINOO nga may magkontra kay Solomon. Siya amo si Hadad nga Edomnon, nga kaliwat sang isa sang mga hari sang Edom.

¹⁵ Sang una, sang nagpakig-away si David sa Edom, si Joab nga kumander sang mga soldado ni David nagkadto didto sa Edom para ilubong ang mga napatay sa inaway. Kag sang didto siya, ginpamatay niya kag sang iya mga tinawo ang tanan nga lalaki sa Edom.

¹⁶ Anom ka bulan ang ila pagtiner didto. Wala sila naghaling hasta naubos nila pamatay ang tanan nga lalaki didto.

¹⁷ Pero si Hadad nga bata pa sadto nakapalagyo sa Egypt kaupod sang iban nga mga Edomnon nga mga opisyal nga nag-alagad sa iya amay.

¹⁸ Naghalin sila sa Midian kag nagkadto sa Paran. Kag kaupod sang iban nga mga taga-Paran, nagkadto sila sa Egypt kag nagpakigkita sa Faraon nga hari sang Egypt. Ginhatagan sang hari si Hadad sang balay, duta, kag pagkaon.

¹⁹ Nagustuhan gid sang hari[†] si Hadad, gani ginpaasawa niya kay Hadad ang iya bayaw, nga utod sang iya asawa nga si Rayna Tapenes.

²⁰ Sang ulihi nagbata sing lalaki ang asawa ni Hadad, kag gin-ngalanan nila nga Genubat. Si Tapenes ang nagpadako sa bata didto sa palasyo. Nagpuyo ang bata upod sa mga anak sang hari.

²¹ Sang didto si Hadad sa Egypt, nabalitaan niya nga patay na si David kag si Joab nga kumander sang mga soldado. Nagsiling si Hadad sa hari, “Papulia na ako sa akon nasyon.”

²² Nagpamangkot ang hari, “Ngaa? Ano pa bala ang kulang sa imo diri nga gusto mo gid magpuli sa inyo?” Nagsabat si Hadad, “Wala; basta papulia lang ako.”

²³ May isa pa ka tawo nga ginbuot sang Dios nga magkontra kay Solomon. Siya amo si Rezon nga anak ni Eliada. Naglayas siya sa iya agalon nga si Haring Hadadezer sang Zoba,

[†] **11:19** *hari*: sa Hebreo, *Faraon*. Amo man sa bersikulo 20, 21 kag 22.

²⁴ kag nangin pangulo siya sang mga rebelde nga iya gintipon. Sang mapierdi ni David ang mga soldado ni Hadadezer, nagkadto si Rezon kag ang iya mga tinawo sa Damascus. Ginsakop nila ini nga lugar kag didto sila nag-estar.

²⁵ Nangin hari si Rezon sang Aram,[‡] kag ginkontra niya ang Israel. Nangin kaaway siya sang Israel samtang buhi pa si Solomon. Gindugangan pa niya ang kagamo nga ginahimo ni Hadad sa Israel.

Nagrebelde si Jeroboam kay Solomon

²⁶ Isa pa sa mga nagkontra kay Solomon amo si Jeroboam nga isa sang iya mga opisyal. Taga-Efraim siya sa banwa sang Zereda. Ang iya amay nga si Nebat patay na, pero ang iya iloy nga si Zerua buhi pa.

²⁷ Amo ini ang estorya kon paano siya nagrebelde sa hari: Ginapatampukan sadto ni Solomon ang manubo nga parte[§] sang banwa sang iya amay nga si David, kag ginapakay-o ang mga pader sini.

²⁸ Ining si Jeroboam maabilidad nga tawo, kag sang matalupangdan ni Solomon ang iya kapisan, ginhimo niya siya nga manugdumala sang tanan nga tawo nga ginpilit nga mag-obra halin sa tribo ni Efraim kag ni Manase.*

²⁹ Isa sina ka tion, samtang nagapaguwa si Jeroboam sa Jerusalem, ginsugata siya ni Propeta Ahia nga taga-Shilo. Bag-o ang ginasuksok ni Ahia

[‡] **11:25** *Aram*: ukon, Syria [§] **11:27** *manubo nga parte*: sa Hebreo, Millo. Indi klaro ang buot silingon sini * **11:28** *tribo ni Efraim kag ni Manase*: sa literal, panimalay ni Jose

nga pangguwa nga bayo. Sila lang nga duha didto sa kapatagan.

³⁰ Gin-uba ni Ahia ang iya pangguwa nga bayo kag gin-gisi ini sa dose ka parte.

³¹ Dayon nagsiling siya kay Jeroboam, “Kuha ka sang napulo ka parte sini, kay amo ini ang ginasil-ing sang GINOO, ang Dios sang Israel: Kuhaon ko ang ginharian ni Solomon kag ihatag sa imo ang napulo ka tribo sini.

³² Pero tungod kay David nga akon alagad kag sa siyudad sang Jerusalem nga akon pinili sa tanan nga siyudad sang Israel, ibilin ko ang isa ka tribo *kay Solomon*.

³³ Himuon ko ini tungod kay ginsikway niya[†] ako kag ginsimba si Ashtoret, ang diosa sang mga Sidonhon, si Kemosh, ang dios sang mga Moabnon, kag si Molec, ang dios sang mga Ammonhon. Wala siya[‡] nagsunod sa akon mga pamaagi kag wala siya nagkabuhi sing husto sa akon panulok. Wala siya nagtuman sa akon mga pagsulundan kag mga sugo; indi pareho sa iya amay nga si David.

³⁴ Pero indi ko pagkuhaon ang bilog nga ginhar-ian kay Solomon. Magahari siya sa bilog niya nga kabuhi tungod sa akon alagad nga si David nga akon ginpili, nga nagtuman sang akon mga sugo kag mga pagsulundan.

³⁵ Pagakuhaon ko ang napulo ka tribo sa ginhar-ian sang iya anak *nga magabulos sa iya bilang hari*, kag ihatag ko ini sa imo.

[†] **11:33** *niya*: Amo ini sa Septuagint, Latin Vulgate kag Syriac. Sa Hebreo, *nila*. [‡] **11:33** *siya*: Tan-awa ang nagligad nga footnote.

³⁶ Hatagan ko sang isa ka tribo ang iya anak para ang mga kaliwat ni David nga akon alagad magapadayon sa paghari sa Jerusalem, ang siyudad nga akon ginpili para padunggan ako.

³⁷ Kon parte sa imo, himuon ko ikaw nga hari sang Israel. Dumalahan mo ang tanan nga gusto mo.

³⁸ Kon tumanon mo ang tanan nga isugo ko sa imo kag magsunod ka sa akon mga pamaagi, kag kon maghimo ka sing maayo sa akon panulok paagi sa pagtuman sang akon mga pagsulundan kag mga sugo pareho sang ginhimo ni David nga akon alagad, magaupod ako sa imo. Magapabilin sa paghari ang imo mga kaliwat pareho sa mga kaliwat ni David. Mangin imo ang Israel.

³⁹ Tungod sa mga sala ni Solomon, silutan ko ang mga kaliwat ni David, pero indi hasta san-o.”

⁴⁰ Gani gintinguhaan ni Solomon nga patyon si Jeroboam, pero nagpalagyo si Jeroboam kay Shishak, ang hari sang Egypt, kag didto siya nag-estar hasta napatay si Solomon.

*Ang Katapusan sang Paghari ni Solomon
(2 Cro. 9:29-31)*

⁴¹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Solomon, kag ang tanan nga iya ginhimo, kag ang parte sa iya kaalam nasulat sa Libro sang mga Binuhatan ni Solomon.

⁴² Sa Jerusalem *nag-estar* si Solomon samtang nagahari siya sa bilog nga Israel sa sulod sang 40 ka tuig.

⁴³ Sang napatay siya, ginlubong siya sa banwa sang iya amay nga si David. Kag si Rehoboam nga iya anak ang nagbulos sa iya bilang hari.

12

Nagrebeld ang Israel kay Rehoboam

(2 Cro. 10:1-19)

¹ Nagkadto si Rehoboam sa Shekem, nga sa diin nagtipon ang mga Israelinhon sa pagproklamar sa iya nga hari.

² Pagkabati sini ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nagbalik siya sa Israel. (Kay sadto nga panahon didto siya nagaestar sa Egypt, nga sa diin nagpalagyo siya kay Haring Solomon.)

³ Ginpatawag sang komunidad sang Israel si Jeroboam, kag tanan sila nagkadto kay Rehoboam kag nagsiling,

⁴ “Mabug-at ang mga ginpatuman sang imo amay sa amon. Pero kon pamag-anon mo ini alagaran ka namon.”

⁵ Nagsabat si Rehoboam, “Hatagi ninyo ako anay sang tatlo ka adlaw sa paghunahuna sini, pagkatapos balik kamo sa akon.” Gani nagpuli ang mga tawo.

⁶ Nagpakigkita dayon si Haring Rehoboam sa mga manugdumala nga nakaalagad sa iya amay nga si Solomon sang buhi pa siya. Nagpamangkot si Rehoboam sa ila, “Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa ginapangabay sang sadto nga mga tawo?”

⁷ Nagsabat sila, “Kon ihatag mo sa ila subong ang ila ginapangabay, kag ipakita mo sa ila nga handa ka nga mag-alagad sa ila, magaalagad sila sa imo hasta san-o.”

⁸ Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ila laygay, sa baylo nagpakigkita siya sa iya katubotubo nga mga pamatan-on nga nagaalagad sa iya.

⁹ Nagpamangkot siya sa ila, “Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa ginapangabay sang sadto nga mga tawo? Nagapangabay sila sa akon nga pamag-anan ko ang mabug-at nga mga ginpatuman sang akon amay sa ila.”

¹⁰ Nagsabat ang mga pamatan-on, “Amo ini ang isabat mo sa sadto nga mga tawo nga nagapangabay sa imo: ‘Ang akon kamalingking mas dako pa sa hawak sang akon amay.

¹¹ *Ang buot ko silingon nga* mas mabug-at pa ang ipatuman ko sa inyo sang sa ginpatuman sang akon amay. Kon ginhanot kamo sang akon amay sang latigo, hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga metal.*,”

¹² Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagbalik si Jeroboam kag ang mga tawo kay Haring Rehoboam, suno sa ginsiling sang hari sa ila.

¹³ Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ginlaygay sa iya sang mga manugdumala. Sa baylo, ginhambalan niya sing masakit ang mga tawo

¹⁴ suno sa ginlaygay sang mga pamatan-on. Nagsiling siya sa ila, “Mabug-at ang ginpatuman sang akon amay sa inyo, pero mas mabug-at pa ang ipatuman ko sa inyo. Kon ginhanot kamo sang akon amay sang latigo, hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga metal.”

¹⁵ Gani wala magpamati ang hari sa pangabay sang mga tawo, kay ini pagbuot sang GINOO para matuman ang iya ginsiling kay Jeroboam nga anak ni Nebat paagi kay Ahia nga taga-Shilo.

* **12:11** *putik nga may matalom nga mga metal:* sa literal, *mga iwi-iwi*. Amo man sa bersikulo 14.

¹⁶ Sang mareyalisar sang mga Israelinhon nga wala sila pagpamatii sang hari, nagsiling sila sa hari, “Wala kami labot sa imo nga kaliwat ni David! Bahala ka na sa imo ginharian! Dali kamo mga Israelinhon, mapuli kita!” Gani nagpalauli ang mga Israelinhon.

¹⁷ Ang mga Israelinhon lang nga nagaestar sa mga banwa sang Juda amo ang padayon nga gindumalahan ni Rehoboam.

¹⁸ Karon, ginpakadto ni Haring Rehoboam sa mga Israelinhon si Adoniram,[†] ang manugdumala sang mga tawo nga ginapilit nga mag-obra, *para magpakig-areglo sa ila*. Pero ginbato siya sang mga Israelinhon hasta nga napatay. *Pagkabati sini ni Rehoboam nagdali-dali siya sakay sa iya karwahe kag nagpalagyo sa Jerusalem.*

¹⁹ Bisan hasta subong nagarebelde ang mga Israelinhon sa mga kaliwat ni David.

²⁰ Sang mabalitaan sang tanan nga Israelinhon nga nakapulì na si Jeroboam, ginpatawag nila siya sa isa ka pagtilipon, kag ginhimo nila siya nga hari sa bilog nga Israel. Ang tribo lang ni Juda ang nagpabilin nga mainunungon sa mga kaliwat ni David.

*Ginpaandaman ni Shemaya si Rehoboam
(2 Cro. 11:1-4)*

²¹ Pag-abot ni Rehoboam sa Jerusalem, gintipon niya ang maayo gid nga mga soldado sang mga tribo sang Juda kag Benjamin. Nakatipon siya sang 180,000 ka soldado sa pagpakig-away kontra

[†] **12:18** *Adoniram: ukon, Adoram*

sa katawhan sang Israel kag sa pagbawi sang iya ginharian.

²² Pero nagsiling ang Dios kay Shemaya nga iya alagad,

²³ “Hambala si Haring Rehoboam sang Juda, nga anak ni Solomon, kag ang tanan nga katawhan sang Juda kag Benjamin kag ang iban pa nga nagaestar kaupod nila

²⁴ nga *ako*, ang GINOO, nagasiling, ‘Indi kamo magpakig-away sa inyo kadugo nga mga Israelinhon. Magpuli kamo, kay pagbuot ko ini tanan.’” Nagtuman sila sa GINOO kag nagpuli, suno sa ginmando sang GINOO.

Nagpahimo si Jeroboam sang Bulawan nga mga Baka

²⁵ Ginpapaderan ni Jeroboam ang banwa sang Shekem sa kabukiran sang Efraim, kag didto siya nag-estar. Sang ulihi nagkadto siya sa Penuel kag ginpakay-o niya ini.

²⁶ Nagsiling siya sa iya kaugalingon, “Basi mabalik ang ginharian sa mga kaliwat ni David

²⁷ kon magpadayon ang katawhan sa pagkadto sa Jerusalem para maghalad didto sa templo sang GINOO. Mahimo nga mag-unong liwat sila sa ila agalon nga si Haring Rehoboam sang Juda. Kag kon matabo ina, patyon nila ako kag mabalik sila kay Rehoboam.”

²⁸ Gani pagkatapos nga nagpalaygay si Jeroboam parte sini, nagpahimo siya sang duha ka bulawan nga baka. Nagsiling dayon siya sa mga tawo, “Mga Israelinhon, mabudlay na para sa inyo

nga magkadto pa sa Jerusalem. Ari ang inyo mga dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt.”

²⁹ Ang isa ka bulawan nga baka ginpabutang niya sa Betel kag ang isa sa Dan.

³⁰ Ining ginhimo ni Jeroboam nangin *kabang-danan sang pagpakasala sang mga taga-Israel*. Nagakadto pa sila bisan sa Dan sa pagsimba didto.

³¹ Nagpahimo pa gid si Jeroboam sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, kag nagpili siya sang mga tawo nga mag-alagad bilang mga pari, bisan indi sila mga kaliwat ni Levi.

³² Nagpapiesta man siya sang ika-15 nga adlaw sang ikawalo nga bulan, pareho sang piesta sa Juda. Sa sina nga adlaw, naghalad siya sa Betel sang mga halad sa halaran para sa *bulawan nga baka* nga iya ginpahimo. Kag didto nagpili siya sang mga pari nga iya ibutang sa mga simbahan nga iya ginpahimo sa mataas nga mga lugar.

³³ Sa sina nga adlaw nga naghalad siya sa halaran nga iya ginpahimo sa Betel, ginumpisahan niya ang piesta nga para sa mga Israelinhon. Siya mismo ang nagpili sang ika-15 nga adlaw sang ikawalo nga bulan para sa sini nga piesta.

13

Ginpakamalaot sang Propeta ang Halaran sa Betel

¹ Karon, ginsugo sang GINOO ang isa niya ka alagad nga taga-Juda sa pagkadto sa Betel. Pag-abot niya didto, nagatindog si Jeroboam sa halaran para maghalad.

² Ginsugo sang GINOO ang iya alagad nga pakamalauton niya ato nga halaran. Siling niya, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa sini nga halaran: May matawo nga isa ka bata sa mga kaliwat ni David nga ang iya ngalan si Josia. Pamatyon niya kag ihalad sa sini nga halaran ang mga pari nga nagaalagad sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag nagahalad sa sini nga halaran. Magakalasunog ang ila mga tul-an sa sini nga halaran.”

³ Sa sina mismo nga adlaw, naghatag ang alagad sang Dios sang tanda *nga matabo ang iya ginham-bal*. Siling niya, “Amo ini ang tanda nga ginsiling sang GINOO: Marumpag ini nga halaran kag ang mga abo sa sini nga halaran maglalapta.”

⁴ Pagkabati sadto ni Haring Jeroboam, gintudlo niya ang tawo kag nagsiling, “Dakpa ninyo siya!” Pero gulpi lang nga nagtig-a ang kamot sang hari, gani indi na niya mapaidalom ang iya kamot.

⁵ Kag dayon narumpag ang halaran kag ang mga abo sini naglalapta, suno gid sa tanda nga ginsiling sang alagad sang Dios nga ginpahayag sa iya sang GINOO.

⁶ Dayon nagsiling ang hari sa alagad sang Dios, “Ipangamuyo mo ako sa GINOO nga imo Dios nga ayuhon niya ang akon kamot.” Gani nagpangamuyo ang alagad sang Dios sa GINOO, kag nag-ayo ang kamot sang hari.

⁷ Nagsiling liwat ang hari sa alagad sang Dios, “Dali sa balay kag magkaon, kag hatagan ko ikaw sang regalo.”

⁸ Pero nagsabat ang alagad sang Dios, “Bisan ihatag mo pa sa akon ang katunga sang imo

pagkabutang, indi ako mag-upod sa imo ukon magkaon ukon mag-inom sa sini nga lugar.

⁹ Kay ginmanduan ako sang GINOO nga indi gid ako magkaon ukon mag-inom samtang diri ako, kag sa akon pagpuli indi ako mag-agi sa akon gin-agnan sang pagkadto ko diri.”

¹⁰ Gani lain nga dalan ang iya gin-agnan pagpuli niya.

¹¹ Sadto nga tion, may isa ka tigulang nga propeta nga nagaestar sa Betel. Ginkadtuan siya sang iya mga anak nga lalaki* kag ginsugiran sang tanan nga ginhimo sang alagad sang Dios sadto nga adlaw sa Betel. Ginsugiran man nila siya kon ano ang ginsiling sang alagad sang Dios sa hari.

¹² Nagpamangkot ang ila amay, “Diin siya nag-agi pagpuli?” Ginsugiran nila siya kon diin siya nag-agi.

¹³ Dayon nagsiling ang ila amay sa ila, “Ipregarar ninyo ang donkey para sa akon.” Gani ginpregarar nila ang donkey, kag nagsakay siya

¹⁴ kag ginlagas niya ang alagad sang Dios. Naabtan niya siya nga nagapungko sa puno sang kahoy nga terebinto. Ginpamangkot niya siya, “Ikaw bala ang alagad sang Dios nga halin sa Juda?” Nagsabat siya, “Huo.”

¹⁵ Nagsiling ang tigulang nga propeta, “Dali sa balay kag magkaon.”

¹⁶ Nagsiling ang alagad sang Dios, “Indi ako puwede nga magbalik kag mag-upod sa imo, kag

* **13:11** *mga anak nga lalaki*: Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *anak nga lalaki*.

indi man ako puwede nga magkaon ukon mag-inom upod sa imo sa sini nga lugar.

¹⁷ Kay ginhambalan ako sang GINOO nga indi gid ako magkaon ukon mag-inom samtang diri ako, kag sa akon pagpuli indi ako mag-agi sa akon gin-ayyan sang pagpakadto ko diri.”

¹⁸ Nagsiling ang tigulang nga propeta, “Propeta man ako pareho sa imo. Kag ginsugo sang GINOO ang isa ka anghel sa pagsiling sa akon nga dal-on ko ikaw sa akon balay para makakaon ka kag makainom.” (Pero nagbutig ang tigulang nga propeta.)

¹⁹ Gani nag-upod sa iya balay ang alagad sang Dios kag nagkaon kag nag-inom siya didto.

²⁰ Samtang nagapungko sila sa lamisa, may ginhambal ang GINOO sa tigulang nga propeta.

²¹ Dayon nagsiling ang tigulang nga propeta sa alagad sang Dios nga halin sa Juda, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginlapas mo ang ginsiling sang GINOO nga imo Dios; wala mo pagtumana ang iya ginsugo sa imo.

²² Nagsiling siya sa imo nga indi ka magkaon kag mag-inom sa sini nga lugar, pero nagbalik ka diri kag nagkaon kag nag-inom. Tungod sang imo ginhimo, ang imo bangkay indi pag-ilubong sa lulubngan sang imo mga katigulangan.”

²³ Pagkatapos kaon kag inom sang alagad sang Dios, ginpreparar sang tigulang nga propeta ang donkey para sa iya pagpuli.

²⁴ Kag samtang nagapapuli siya, ginsugata siya sang isa ka leon kag ginpatay. Ang iya bangkay nagahamyang sa dalan, kag ang leon kag ang donkey nagatindog sa tupad sang iya bangkay.

²⁵ Nakita sang mga nagaalagi ang bangkay kag ang leon sa tupad sini, kag ginbalita nila ini sa banwa nga sa diin nagaestar ang tigulang nga propeta.

²⁶ Sang mabatian ini sang tigulang nga propeta, nagsiling siya, “Siya ang alagad sang Dios nga naglapas sa ginhambal sang GINOO. Gintugyan siya sang GINOO sa leon nga nagsalakay kag nagpatay sa iya, suno sa ginsiling sang GINOO sa iya.”

²⁷ Nagsiling dayon ang tigulang nga propeta sa iya mga anak nga lalaki, “Ipreparar ninyo ang donkey para sa akon.” Kag ginpreparar nila ini.

²⁸ Naglakat siya dayon, kag nakita niya ang bangkay nga nagahamyang sa dalan kag ang leon kag ang donkey nga nagatindog sa tupad sini. Wala pagkauna sang leon ang bangkay ukon paganha ang donkey.

²⁹ Ginkuha sang tigulang nga propeta ang bangkay sang alagad sang Dios kag ginkarga sa donkey, kag gindala sa iya banwa para makapanagasubo siya sa bangkay kag malubong niya ini.

³⁰ Ginlubong niya siya sa lulubngan nga ginpahimo niya mismo para sa iya kaugalingon, kag nagpangasubo gid sila sa pagkapatay sang alagad sang Dios.

³¹ Pagkatapos lubong, nagsiling ang tigulang nga propeta sa iya mga anak nga lalaki, “Kon mapatay na gani ako, ilubong ninyo ako sa ginlubngan sang alagad sang Dios, kag itupad ninyo ako sa iya.

³² Kay ang mga pulong nga ginpahambal sang GINOO sa iya parte sa halaran sa Betel kag sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa Samaria sigurado gid nga matuman.”

³³ Bisan pa sini nga natabo, wala gihapon nagbag-o si Jeroboam sa iya malain nga mga pagginawi. Nagpili gihapon siya sang mga tawo nga mag-alagad bilang mga pari sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar. Ang bisan sin-o nga gusto mag-alagad bilang pari gin-ordinahan niya.

³⁴ Ining ginhimo ni Jeroboam nanging kabangdanan sang pagpakasala sang iya panimalay kag nagdala sa ila sang kapierdihan kag kalaglagan.

14

Ang Ginhambal ni Propeta Ahia Batok kay Jeroboam

¹ Sadto nga tion, nagmasakit ang bata nga lalaki ni Jeroboam nga si Abia.

² Gani nagsiling si Jeroboam sa iya asawa, “Magpakuno-kuno ka para wala sing may makakilala sa imo nga asawa ko ikaw, kag magkadto ka sa Shilo. Ato didto si Ahia, ang propeta nga nagsiling sa akon nga mangin hari ako sang Israel.

³ Magkadto ka sa iya nga may dala nga mga regalo nga napulo ka tinapay, mga kalan-on, kag isa ka tibod nga honey, kay sugiran ka niya kon ano ang matabo sa aton bata.”

⁴ Gani nagkadto ang asawa ni Jeroboam sa balay ni Ahia sa Shilo. Tigulang na si Ahia kag indi na siya makakita.

⁵ Pero nagsiling ang GINOO kay Ahia, “Nagapakadto diri ang asawa ni Jeroboam nga nagapakuno-kuno para indi siya makilala. Mamangkot siya sa imo parte sa iya bata nga nagamasakit, kag sabton mo siya sang akon isiling sa imo.”

⁶ Gani sang mabatian ni Ahia nga nagapasulod siya sa puwertahan, nagsiling si Ahia, “Dali, sulod. Nahibaluan ko nga asawa ka ni Jeroboam. Ngaa nagapakuno-kuno ka pa? May malain ako nga balita sa imo.

⁷ Pauli ka kag silinga si Jeroboam nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Ginpili ko ikaw sa mga tawo kag ginhimo nga pangulo sang akon katawhan nga mga Israelinhon.

⁸ Ginkuha ko ang ginharian sa mga kaliwat ni David kag ginhatag sa imo. Pero indi ka pareho kay David nga akon alagad, nga nagtuman sa akon mga sugo kag nagsunod sa akon sa bug-os niya nga tagipusuon, kag naghimo sing matarong sa akon panulok.

⁹ Mas malain pa ang imo ginhimo sang sa ginhimo sang mga nauna sa imo. Ginsikway mo ako kag ginpaakig paagi sa pagpahimo sang metal nga mga dios-dios.

¹⁰ Tungod sini, laglagon ko ang imo panimalay. Pamatyon ko ang tanan nga miyembro sang imo panimalay nga mga lalaki, ulipon ukon indi. Laglagon ko sing bug-os ang imo panimalay pareho sa higko* nga ginsunog nga wala sing may nabilin.

¹¹ Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa banwa pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma pagakaunon sang mga pispis. *Matabo gid ini, kay ako, ang GINOO, ang nagsiling sini.*”

¹² *Dayon nagsiling si Ahia sa asawa ni Jeroboam, “Magpulì ka na sa inyo. Pag-abot mo sa inyo*

* **14:10** *higko: ukon, tai.*

siyudad, mapatay ang imo bata.

¹³ Magapangasubo sa iya ang tanan nga taga-Israel, kag ilubong siya. Siya lang sa panimalay ni Jeroboam ang hatagan sang nagakaigo nga lubong, kay siya lang sa panimalay ni Jeroboam ang nalipayan sang GINOO, ang Dios sang Israel.

¹⁴ Kag sa sini gid nga tiyempo, may ibutang ang GINOO nga hari sa Israel nga amo ang magalaglag sa panimalay ni Jeroboam.

¹⁵ Silutan sang GINOO ang Israel hasta nga magakurog ini pareho sang pagkurog sang tigbaw sa sulog nga tubig. Kuhaon niya sila sa sining maayo nga duta nga iya ginhatag sa ila mga katigulangan, kag laptahon niya sila sa unhan sang Suba sang *Euphrates* tungod kay ginpaakig nila siya sang maghimo sila sang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera*.

¹⁶ Pabay-an niya sila tungod sa mga sala ni Jeroboam, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.”

¹⁷ Dayon nagpuli ang asawa ni Jeroboam sa Tirza. Pag-abot gid niya sa puwertahan sang ila balay, napatay dayon ang iya bata.

¹⁸ Nagpangasubo sa bata ang tanan nga taga-Israel kag ginlubong nila siya, suno man sa ginsiling sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Propeta Ahia.

¹⁹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jeroboam, pati ang iya mga pagpakig-away, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

²⁰ Naghari si Jeroboam sa Israel sa sulod sang 22 ka tuig. Kag sang napatay siya, si Nadab nga iya

anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Rehoboam sa Juda
(2 Cro. 11:5-12:16)

²¹ Si Rehoboam nga anak ni Solomon amo ang hari sa Juda. Nagaedad siya sing 41 ka tuig sang nangin hari siya. Kag naghari siya sa sulod sang 17 ka tuig sa Jerusalem, ang siyudad nga ginpili sang GINOO sa tanan nga tribo sang Israel, nga sa diin padunggan siya. Ang iloy ni Rehoboam amo si Naama nga Ammonhon.

²² Nagpakasala ang katawhan sang Juda sa pan-ulok sang GINOO, kag mas grabe pa ang kaakig sang GINOO sa ila sang sa ila mga katigulangan, kay mas grabe ang ila mga sala.

²³ Naghimo man sila sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag sang handumanan nga mga bato, kag nagpatindog sila sang mga *hulo-haligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera* sa ibabaw sang tagsa ka bukid kag sa idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy.

²⁴ Wala labot sina, may ara pa sila nga mga lalaki kag mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa mga lugar nga ila ginasingbahan. Ang katawhan sang Juda naghimo sang tanan nga makangilil-ad nga butang nga ginahimo anay sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.

²⁵ Sang ikalima nga tuig sang paghari ni Rehoboam, ginsalakay ni Haring Shishak sang Egypt ang Jerusalem.

²⁶ Ginpanguha niya ang mga manggad sa templo sang GINOO kag sa palasyo. Ginkuha niya ang

tanang, pati na ang tanang nga taming nga bulawan nga ginpahimo ni Solomon.

²⁷ Gani nagpahimo si Haring Rehoboam sang mga taming nga saway sa pag-ilis sadto nga mga taming, kag gin-intrigar niya ini sa mga opisyal sang mga guwardya nga nagabantay sa puwertahan sang palasyo.

²⁸ Kag kon magkadto ang hari sa templo sang GINOO, nagaupod sa iya ang mga guwardya nga dala ini nga mga taming, kag pagkatapos ginabalik man nila ini sa ila kuwarto.

²⁹ Ang iban pa nga mga estorya parte sa paghari ni Rehoboam, kag ang tanang nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

³⁰ Permi lang sadto nagainaway si Rehoboam kag si Jeroboam.

³¹ Sang napatay si Rehoboam, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David. (Ang iloy ni Rehoboam amo si Naama nga Ammonhon.) Si Abia[†] nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

15

Ang Paghari ni Abia sa Juda (2 Cro. 13:1-14:1)

¹ Nangin hari sang Juda si Abia sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Jeroboam sa Israel.

[†] **14:31** Abia: Ginatawag man siya nga Abiam.

² Sa Jerusalem *nag-estar si Abia, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka tuig. Ang iya iloy amo si Maaca nga apo* ni Absalom.†

³ Ginhimo man niya ang tanan nga sala nga ginhimo sang iya amay. Indi maayo ang iya relasyon sa GINOO nga iya Dios; indi pareho kay David nga iya katigulangan.

⁴ Pero tungod kay David, gintugot sang GINOO nga iya Dios nga may kaliwat siya nga magahari‡ sa Jerusalem paagi sa paghatag sa iya sang anak nga magabulos sa iya sa paghari kag magapabakod sa Jerusalem.

⁵ Kay ginhimo ni David ang matarong sa panulok sang GINOO, kag samtang buhi siya wala niya paglapasa ang mga sugo sang GINOO, luwas lang sa ginhimo niya kay Uria nga Hithanon.

⁶⁻⁷ Sadto anay permi lang nagainaway si Rehoboam kag si Jeroboam, kag sang ulihi si Abia naman kag si Jeroboam ang nagainaway. Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Abia, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

⁸ Sang napatay si Abia, ginlubong siya sa Banwa ni David. Kag si Asa nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

*Ang Paghari ni Asa sa Juda
(2 Cro. 15:16-16:6, 11-14)*

* **15:2** apo: Si Maaca anak ni Uriel nga bana ni Tamar, kag si Tamar anak ni Absalom. † **15:2** Absalom: sa Hebreo, *Abishalom*, nga amo man si Absalom ‡ **15:4** gintugot sang GINOO...nga magahari: sa literal, *ginhatagan siya sang GINOO nga iya Dios sang suga*.

⁹ Nangin hari sang Juda si Asa sang ika-20 nga tuig sang paghari ni Jeroboam sa Israel.

¹⁰ Sa Jerusalem *nag-estar si Asa, kag* naghari siya sa sulod sang 41 ka tuig. Ang iya lola amo si Maaca nga apo[§] ni Absalom.

¹¹ Maayo ang ginhimo ni Asa sa panulok sang GINOO, pareho kay David nga iya katigulangan.

¹² Ginpalayas niya sa Juda ang mga lalaki kag mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa mga lugar nga ila ginasiimbahan, kag ginpakuha niya ang tanan nga dios-dios nga ginpahimo sang iya mga katigulangan.

¹³ Pati ang iya lola nga si Maaca ginpahalin niya sa pagkarayna, kay nagpahimo siya sang makangilil-ad nga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera*. Ginpautod ni Asa ini *nga hulohaligi* kag ginpasunog sa Kidron nga ililigan sang tubig.

¹⁴ Bisan wala madula ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, matutom gihapon siya sa GINOO sa bilog niya nga kabuhi.

¹⁵ Gindala niya sa templo sang GINOO ang mga pilak, mga bulawan, kag ang iban pa nga mga butang nga ginhalad niya kag sang iya amay sa GINOO.

¹⁶ Permi lang nagainaway si Asa kag si Baasha nga hari sang Israel samtang nagahari sila.

¹⁷ Ginsalakay ni Baasha ang Juda, kag ginpabakod niya ang *banwa sang Rama* para wala sing may makaguwa ukon makasulod sa teritoryo ni Haring Asa sang Juda.

§ 15:10 apo: Tan-awa ang footnote sa bersikulo 2.

18 Ginpanguha ni Asa ang tanan nga pilak kag bulawan nga nabilin sa mga bodega sang templo sang GINOO kag sang iya palasyo. Gin-intrigar niya ini sa iya mga opisyal, kag ginsugo niya sila nga dal-on ini kay Haring Ben Hadad sang Aram* nga nagaestar sa Damascus. Si Ben Hadad anak ni Tabrimon kag apo ni Hezion.

19 Amo ini ang mensahi ni Asa kay Ben Hadad: “Maghimo kita sang kasugtanan *nga magdampiganay kita*, pareho sang ginhimo sang aton mga amay. Batuna ang regalo ko sa imo nga pilak kag bulawan, kag ginapangabay ko ikaw nga untaton mo na ang imo pagpakigdampig kay Haring Baasha sang Israel para pabay-an na niya ako.”

20 Nagsugot si Ben Hadad sa ginpangabay ni Haring Asa, kag ginsugo niya ang mga kumander sang iya mga soldado nga salakayon ang mga banwa sang Israel. Naagaw nila ang Ion, Dan, Abel Bet Maaca, ang bilog nga Kineret, kag ang bilog nga Naftali.

21 Sang mabatian ini ni Baasha, ginpauntat niya ang pagpabakod sang Rama, kag nagbalik siya sa Tirza.

22 Dayon nagmando si Haring Asa sa tanan gid nga taga-Juda nga kuhaon nila ang mga bato kag mga troso nga gin-gamit ni Baasha sa pagpabakod sang Rama. Kag gin-gamit ini ni Haring Asa sa pagpabakod sang Geba sa Benjamin, kag sang Mizpa.

23 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Asa, kag ang iya bantog nga mga binuhatan

* 15:18 Aram: ukon, Syria

kag ang tanan niya nga ginhimo, pati ang mga banwa nga iya ginpabakod, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda. Sang tigulang na si Asa may sakit siya sa tiil.

²⁴ Kag sang napatay siya, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa banwa sang iya katigulangan nga si David. Kag si Jehoshafat nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Nadab sa Israel

²⁵ Nangin hari sang Israel si Nadab nga anak ni Jeroboam sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Naghari si Nadab sa bilog nga Israel sa sulod sang duha ka tuig.

²⁶ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINO. Nagsunod siya sa pagginawi sang iya amay kag sa sala nga iya ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

²⁷ Karon, si Baasha nga anak ni Ahia, nga halin sa tribo ni Isacar, nagplano sing malain kontra kay Nadab. Ginpapatay niya si Nadab samtang ginasalakay ni Nadab kag sang bilog nga Israel ang Gibeton, nga isa ka banwa sang mga Filistinhon.

²⁸ Ang pagpatay ni Baasha kay Nadab natabo sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Kag si Baasha amo ang nagbulos kay Nadab bilang hari.

²⁹ Pag-umpisa gid ni Baasha nga maghari, ginpamatay niya ang bilog nga pamilya ni Jeroboam, kag wala gid siya sing may ginbilin bisan isa. Natabo ini suno sa ginsiling sang GINO paagi sa iya alagad nga si Ahia nga taga-Shilo.

³⁰ Kay nangakig ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay Jeroboam tungod sa iya mga sala nga ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

³¹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Nadab, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

³² Permi lang nagainaway si Asa kag si Baasha samtang nagahari sila.

Ang Paghari ni Baasha sa Israel

³³ Nangin hari sang Israel si Baasha nga anak ni Ahia sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Sa Tirza *nag-estar si Baasha*, kag naghari siya sa sulod sang 24 ka tuig.

³⁴ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa pagginawi ni Jeroboam kag sa sala nga iya ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

16

¹ Amo ini ang mensahi sang GINOO kontra kay Baasha nga iya ginhambal paagi kay Jehu nga anak ni Hanani:

² “Ginkuha ko ikaw sa manubo nga kahimtangan,* kag ginhimo nga pangulo sang akon katawhan nga mga Israelinhon. Pero ginsunod mo ang pagginawi ni Jeroboam kag ikaw ang nangin kabangdanan sang pagpakasala sang akon katawhan, kag ginpaakig mo ako tungod sa ila mga sala.

* **16:2** *Ginkuha...kahimtangan*: sa literal, *Ginpabangon ko ikaw sa duta*.

³ Gani laglagon ko ikaw kag ang imo panimalay, pareho sa ginhimo ko sa panimalay ni Jeroboam nga anak ni Nebat.

⁴ Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa banwa pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma pagakaunon sang mga pispis.”

⁵ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Baasha, kag ang iya bantog nga mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

⁶ Sang napatay si Baasha, ginlubong siya sa Tirza. Kag si Elah nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

⁷ Ato nga mensahi sang GINOO kontra kay Baasha kag sa iya panimalay ginhambal sang GINOO paagi kay Propeta Jehu nga anak ni Hanani. *Ginhambal ato sang GINOO tungod sa tanan nga malain nga ginhimo ni Baasha sa iya panulok.* Ginpaakig ni Baasha ang GINOO tungod sa iya mga ginhimo nga pareho sa ginhimo sang panimalay ni Jeroboam, kag tungod sa iya nga pagpamatay sa bilog nga panimalay ni Jeroboam.

Ang Paghari ni Elah sa Israel

⁸ Nangin hari sang Israel si Elah nga anak ni Baasha sang ika-26 nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Sa Tirza *nag-estar si Elah*, kag naghari siya sa sulod sang duha ka tuig.

⁹ Karon, si Zimri nga isa sa iya mga opisyal kag kumander sang katunga sang iya mga manugkar-wahe, nagplano sing malain kontra sa iya. Isa ka adlaw, nagpahubog si Elah sa Tirza, didto sa balay

ni Arza nga amo ang manugdumala sang palasyo sa Tirza.

¹⁰ Nagsulod si Zimri sa balay kag ginpatay niya si Elah. Natabo ini sang ika-27 nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Kag si Zimri ang nagbulos kay Elah bilang hari.

¹¹ Pag-umpisa gid ni Zimri nga maghari, ginpatay niya ang bilog nga pamilya ni Baasha. Wala gid siya sing may ginbiling nga lalaki bisan sa mga paryente kag mga abyan ni Baasha.

¹² Ginpatay ni Zimri ang bilog nga pamilya ni Baasha suno sa ginsiling sang GINOO paagi kay Propeta Jehu.

¹³ Kay ginpaakig ni Baasha kag sang iya anak nga si Elah ang GINOO, ang Dios sang Israel, tungod sa mga sala nga ila ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel, paagi sa pagsimba sa mga dios-dios.

¹⁴ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Elah, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Zimri sa Israel

¹⁵ Nangin hari sang Israel si Zimri sang ika-27 nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Didto siya nag-estar sa Tirza, pero pito lang ka adlaw ang iya paghari. Kay sang nagakampo ang mga soldado sang Israel malapit sa Gibeton, nga isa ka banwa sang mga Filistinhon,

¹⁶ nabalitaan nila nga ginpatay ni Zimri ang hari. Gani sadto mismo nga adlaw didto sa kampo, ginhimo nila si Omri nga hari sang Israel.

Ining si Omri amo ang kumander sang mga soldado *sang Israel*.

¹⁷ Naghalin dayon sa Gibeton si Omri kag ang iya mga kaupod nga mga taga-Israel, kag gin-salakay nila ang Tirza.

¹⁸ Sang makita ni Zimri nga naagaw na ang banwa, nagsulod siya sa mabakod nga parte sang palasyo kag ginsunog ang palasyo, gani napatay siya.

¹⁹ Natabo ini tungod sa mga sala nga iya ginhimo. Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, kag nagsunod siya sa pagginawi ni Jeroboam kag sa sala nga iya ginhimo, nga nanging kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

²⁰ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Zimri, kag ang parte sa iya pagrebelde, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Omri sa Israel

²¹ Natunga ang katawhan sang Israel sa duha ka grupo. Ang isa ka grupo gusto nga mangin hari si Tibni nga anak ni Ginat, kag ang isa naman ya ka grupo gusto si Omri.

²² Pero mas mabakod ang mga nagaapin kay Omri sang sa mga nagaapin kay Tibni nga anak ni Ginat. Napatay si Tibni, kag si Omri ang nanging hari.

²³ Nanging hari sang Israel si Omri sang ika-31 nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Naghari siya sa sulod sang dose ka tuig; ang anom sini ka tuig didto sa Tirza.

²⁴ Ginbakal niya kay Shemer ang bukid sang Samaria sing mga 70 ka kilo nga pilak, kag ginpatindugan niya ini sang siyudad. Dayon ginngalanan niya ini nga siyudad nga Samaria, nga halin sa ngalan ni Shemer nga amo anay ang tag-iya sang bukid.

²⁵ Malain ang ginhimo ni Omri sa panulok sang GINOO, kag nagpakasala siya labaw pa sa mga hari nga nauna sa iya.

²⁶ Nagsunod siya sa pagginawi ni Jeroboam nga anak ni Nebat kag sa sala nga iya ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Ginpaakig nila ang GINOO, ang Dios sang Israel, paagi sa pagsimba sa mga dios-dios.

²⁷ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Omri, kag ang iya bantog nga mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

²⁸ Sang napatay si Omri, ginlubong siya sa Samaria. Kag si Ahab nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Ahab sa Israel

²⁹ Nangin hari sang Israel si Ahab nga anak ni Omri sang ika-38 nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Ahab*, kag naghari siya sa sulod sang 22 ka tuig.

³⁰ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, labaw pa sa ginhimo sang mga hari nga nauna sa iya.

³¹ Indi pa siya kontento sa pagsunod sa mga sala nga ginhimo ni Jeroboam, kundi ginpangasawa pa niya si Jezebel nga anak ni Haring Etbaal sang

Sidon, kag nag-alagad siya kag nagsimba sa dios-dios nga si Baal.

³² Nagpatindog siya sang templo kag halaran para kay Baal didto sa Samaria.

³³ Nagpahimo man siya sang *hulohaligina simbolo sang diosa nga si Ashera*. Ginpaakig gid niya ang GINOO, ang Dios sang Israel, labaw pa sa ginhimo sang mga hari sang Israel nga nauna sa iya.

³⁴ Sang tion sang paghari ni Ahab, ginpatindog liwat ni Hiel nga taga-Betel ang Jerico. Sang ginatukod niya ang mga pundasyon sini, napatay ang iya kamagulangan nga anak nga si Abiram. Kag sang ginapaobra na niya ang mga puwertahan sini, napatay ang iya kamanghuran nga anak nga si Segub. Natabo ini tanan suno sa ginsiling sang GINOO paagi kay Josue nga anak ni Nun.[†]

17

Nagdala sang Pagkaon ang Uwak kay Elias

¹ Karon, *may isa ka propeta nga ang iya ngalan si Elias*. Nagaestar siya sa Tishbe, nga sakop sang Gilead. Nagsiling siya kay Ahab, “Ginasiguro ko gid sa imo, sa presensya sang buhi nga GINOO, ang Dios sang Israel nga akon ginaalagaran, nga wala sing tun-og ukon ulan nga magaabot sa sulod sang pila ka tuig kon indi ako magsiling nga magaabot ini.”

² Nagsiling dayon ang GINOO kay Elias,

[†] **16:34** Tan-awa sa Jos. 6:26.

³ “Maghalin ka diri kag magpa-east kag magpanago ka sa Kerit nga ililigan sang tubig, sa east sang *Suba sang Jordan*.

⁴ Didto ka mag-inom sa ililigan sang tubig, kag suguon ko ang mga uwak sa pagdala sa imo sang pagkaon didto.”

⁵ Gintuman ni Elias ang sugo sang GINOO sa iya. Nagkadto siya sa Kerit nga ililigan sang tubig, sa east sang *Suba sang Jordan* kag didto nagtiner.

⁶ Ginadal-an siya sang mga uwak sang tinapay kag karne kon aga kag gab-i, kag didto siya nagainom sa ililigan sang tubig.

Ang Balo nga Babayi sa Zarefat

⁷ Sang ulihi naghugas ang ililigan sang tubig kay wala na nag-ulan.

⁸ Nagsiling dayon ang GINOO kay Elias,

⁹ “Magkadto ka sa Zarefat sa Sidon, kag didto magtiner. May ginsugo ako didto nga balo nga babayi nga magpakaon sa imo.”

¹⁰ Gani nagkadto si Elias sa Zarefat. Pag-abot niya sa may puwertahan sang banwa, may nakita siya nga balo nga babayi nga nagapangahoy. Ginsilingan niya ang babayi, “Palihog dal-i ako sing diutay lang nga tubig para makainom ako.”

¹¹ Sang nagalakat ang balo sa pagkuha sini, ginsilingan pa gid siya ni Elias, “Palihog dal-i man ako sang tinapay.”

¹² Nagsiling ang balo, “Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang buhi nga GINOO, nga imo Dios, nga wala na ako sing tinapay. Ang nabilin na lang isa ka hakop nga harina sa yahong kag diutay nga lana sa tibod. Nagapanguha gani

ako sang pila lang ka bilog nga kahoy para dal-on sa balay kag lutuon ang nabilin nga harina para sa akon kag sa akon anak, kag pagkatapos sina mapatay na kami sa gutom.”

¹³ Nagsiling si Elias sa iya, “Indi ka magkatublag. Pauli ka, kag himua ang imo ginsiling. Pero lutui anay ako sing gamay lang nga tinapay halin sa nabilin mo nga harina, kag dal-a dayon diri sa akon. Pagkatapos magluto ka man para sa imo kag sa imo anak.

¹⁴ Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel, ‘Indi maubusan sang harina ang imo yahong kag indi maubusan sang lana ang imo tibod hasta sa adlaw nga padal-an ko na sang ulan ang duta.’”

¹⁵ Naglakat ang babayi kag ginhimo niya ang ginsiling ni Elias. Gani may pagkaon adlaw-adlaw para kay Elias kag para sa balo kag sa iya anak.

¹⁶ Kay wala maubusi sing harina ang yahong kag wala man maubusi sing lana ang tibod, suno sa ginsiling sang GINOO paagi kay Elias.

¹⁷ Sang ulihi nagmasakit ang anak sang babayi. Naglala ang iya balatian hasta nga napatay siya.

¹⁸ Nagsiling ang babayi kay Elias, “Ano ang naakigan mo sa akon, alagad sang Dios? Nagkadto ka bala diri sa pagpatay sa akon anak bilang silot sa akon mga sala?”

¹⁹ Nagsabat si Elias, “Ihatag sa akon ang imo bata.” Ginkuha ni Elias ang bata sa iya iloy, kag gindala ini sa ibabaw nga kuwerto, nga sa diin siya nagaestar. Ginpahigda niya ang bata sa iya katre,

²⁰ kag nagpanawag siya sa GINOO, “O GINOO, nga akon Dios, ngaa ginpadal-an mo man sang trahedya ining balo nga akon ginaestaran paagi sa pagpatay sa iya bata?”

²¹ Ginhap-an dayon ni Elias sing tatlo ka beses ang bata kag nagpanawag sa GINOO, “O GINOO nga akon Dios, buhia ini nga bata!”

²² Ginsabat sang GINOO ang pangamuyo ni Elias, kag nabuhi liwat ang bata.

²³ Dayon gindala ni Elias ang bata sa idalom kag ginhatag sa iya iloy. Nagsiling si Elias, “Tan-awa ang imo bata, buhi siya!”

²⁴ Nagsiling dayon ang babayi kay Elias, “Karon nahibaluan ko na nga alagad gid ikaw sang Dios, kag matuod nga nagahambal ang GINOO paagi sa imo.”

18

Napamatud-an Liwat nga Matuod nga Propeta sang Dios si Elias

¹ Tatlo ka tuig na *nga wala nag-ulan*. Kag isa sina ka tion, nagsiling ang GINOO kay Elias, “Lakat ka kag magpakita kay Ahab, kay paulanon ko na.”

² Gani nagkadto si Elias kay Ahab.

Karon, puwerte na gid ang gutom sa Samaria.

³ Gani ginpatawag ni Ahab si Obadias nga amo ang nagadumala sang iya palasyo. (Si Obadias nagatahod gid sa GINOO.

⁴ Sang ginpamatay ni Jezebel ang mga propeta sang GINOO, gintago ni Obadias ang 100 ka propeta sa duha ka kuweba, 50 sa kada kuweba, kag ginhatagan niya sila sang pagkaon kag tubig.)

⁵ Nagsiling si Ahab kay Obadias, “Kadtuan ta ang tanan nga tuburan kag ililigan sang tubig sa *aton* nasyon, kay basi makakita kita sang mga hilamon para sa aton mga kabayo kag mga mula,* para indi na kinahanglan nga patyon ta sila.”

⁶ Gani gintunga nila kon diin nga parte sang duta sila makadto. Dayon naglakat sila sa tagsa nila ka direksyon.

⁷ Samtang nagalakat si Obadias, nasugat-an niya si Elias. Nakilala niya si Elias, gani nagluhod siya *bilang pagtahod* sa iya, kag nagsiling, “Ikaw gid bala ina, Sir Elias?”

⁸ Nagsabat si Elias, “Huo. Karon lakat ka, kag sugiri ang imo agalon *nga si Ahab* nga ari ako diri.”

⁹ Pero nagsiling si Obadias, “Sir, indi pag-ibutang sa peligro ang akon kabuhi kay Ahab, kay wala man ako sang sala nga nahimo sa imo.

¹⁰ Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang buhi nga GINOO, nga imo Dios, nga wala sing nasyon ukon ginharian nga wala pagpadal-i sang akon agalon sang tawo sa pagpangita sa imo. Kon magsiling gani ang mga pangulo sang sadto nga mga nasyon kag mga ginharian nga wala ka sa ila lugar, ginapasumpa sila ni Ahab nga wala gid man nila ikaw makita.

¹¹ Kag karon ginasugo mo ako nga magkadto sa akon agalon kag silingon siya nga ari ka diri?

¹² Ti ano abi kon sa akon paghalin dal-on ka sang Espiritu sang GINOO sa lugar nga wala ko mahibalui? Pag-abot diri ni Ahab nga wala ka,

* **18:5 mula:** sa English, *mule*. Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

patyon niya ako. Pero, sir, nagaalagad ako sa GINOO halin sang pamatan-on pa ako.

¹³ Wala mo bala mabalitaan ang ginhimo ko sang ginpamatay ni Jezebel ang mga propeta sang GINOO? Gintago ko ang 100 ka propeta sang GINOO sa duha ka kuweba, 50 sa kada kuweba, kag ginhatagan ko sila sang pagkaon kag tubig.

¹⁴ Kag karon ginasugo mo ako nga magkadto sa akon agalon kag silingon siya nga ari ka diri? Patyon niya ako!”

¹⁵ Nagsiling si Elias, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga Makagagahom, nga akon ginaalagad, nga mapakita ako kay Ahab subong gid nga adlaw.”

¹⁶ Gani nagkadto si Obadias kay Ahab kag ginsugiran niya siya nga ara si Elias, kag naglakat si Ahab sa pagpakigkita kay Elias.

¹⁷ Sang makita ni Ahab si Elias, nagsiling siya, “Ikaw gid bala ina, manughalit sa Israel?”

¹⁸ Nagsabat si Elias, “Indi ako ang manughalit sa Israel, kundi ikaw kag ang pamilya sang imo amay. Kay ginsikway ninyo ang mga sugo sang GINOO kag ginsimba ninyo ang mga *imahen ni Baal*.

¹⁹ Karon, patipuna sa akon ang tanan nga katawhan sang Israel didto sa Bukid sang Carmel. Kag pakadtua man ang 450 ka propeta ni Baal kag ang 400 ka propeta ni Ashera, nga ginapakaon ni Jezebel.”

²⁰ Gani gintipon ni Ahab ang tanan nga katawhan sang Israel kag ang mga propeta sa Bukid sang Carmel.

²¹ Nagpalapit si Elias sa mga tawo kag nagsiling, “Hasta san-o pa bala kamo magsunod sa duha ka pagtuluohan? Kon ang GINOO amo ang Dios, sunda ninyo siya, pero kon si Baal amo ang Dios, sunda ninyo siya.” Pero wala magsabat ang mga tawo.

²² Nagsiling liwat si Elias sa ila, “Ako na lang ang nabilin sa mga propeta sang GINOO, pero si Baal ya may 450 ka propeta.

²³ Karon dal-i ninyo kami sang duha ka turo nga baka. Dayon magpili ang mga propeta ni Baal sang isa nga ila ihawon kag dayon ibutang sa ibabaw sang gatong, pero indi pagsindihan ang gatong. Amo man ang himuon ko sa isa ka baka; ibutang ko man ini sa ibabaw sang gatong kag indi ko man pagsindihan ang gatong.

²⁴ Dayon magpangamuyo kamo sa inyo dios, kag ako magapangamuyo man sa GINOO. Ang magasabat paagi sa kalayo amo ang matuod nga Dios.” Kag nagsugot ang mga tawo.

²⁵ Nagsiling dayon si Elias sa mga propeta ni Baal, “Kamo ang mag-una kay madamo kamo. Magpili kamo sang isa ka turo nga baka kag ipreparar ninyo. Magpangamuyo dayon kamo sa inyo dios, pero indi ninyo pagsindihan ang gatong.”

²⁶ Gani ginkuha sang mga propeta ni Baal ang turo nga baka nga gindala sa ila, kag ginpreparar nila ini. Dayon nagpangamuyo sila kay Baal halin sa aga hasta sa udto. Nagsinggit sila, “O Baal, sabta kami!” Nagsaot-saot pa sila palibot sa halaran nga ila ginhimo. Pero wala sing may nagsabat.

²⁷ Sang udto na, ginyaguta na sila ni Elias nga

nagasiling, “Sige, tuduhi pa ninyo singgit, kay dios man bala siya! Basi nagahanduraw lang siya, ukon nagapahuway-huway,[†] ukon may ginkadtuan, ukon nagakatulog kag kinahanglan nga pukawon.”

²⁸ Gani nagsinggit pa gid sila sing tudo kag ginpilasan nila ang ila mga lawas sang bangkaw kag espada, suno sa ila kinabatasan, hasta nga nag-agay ang dugo.

²⁹ Nagligad ang udto kag sige gihapon ang ila singgit hasta nga nagsobra na ang ila oras sa paghalad,[‡] pero wala gid sing may nagsabat sa ila.

³⁰ Nagsiling si Elias sa tanan nga tawo, “Palapit kamo sa akon.” Kag nagpalapit ang mga tawo sa iya. Ginkay-o niya dayon ang halaran sang GINOO nga naguba.

³¹ Nagkuha siya sang dose ka bato nga nagarepresentar sa dose ka tribo sang mga anak ni Jacob, ang tawo nga gin-ngalanan sang GINOO nga Israel.

³² Ginhimo niya ang mga bato nga halaran para sa GINOO, kag ginkanalan niya ang palibot sang halaran. Ang kanal sarang mabutangan sang mga tunga sa sako nga binhi.

³³ Ginplastar niya sing maayo ang gatong sa halaran kag ginhiwa-hiwa ang baka kag ginbutang ini sa ibabaw sang gatong. Dayon nagsiling siya sa mga tawo, “Bubui ninyo sing apat ka banga nga tubig ang halad kag gatong.” *Sang nahimo na nila ini,*

[†] **18:27** *nagapahuway-huway:* ukon, nagapamus-on [‡] **18:29** *hasta nga nagsobra...paghalad:* sa literal, *hasta sa paghalad sang halad.* Ginahimo ini sang nagasalop na ang adlaw.

³⁴ nagsiling si Elias, “Bubui ninyo liwat.” Pagkatapos nila bubo, nagsiling liwat si Elias, “Bubui pagid ninyo sa ikatlo nga beses.” Gintuman nila ang ginsiling ni Elias.

³⁵ Nag-ilig ang tubig sa palibot sang halaran kag napuno ang kanal.

³⁶ Sang tion na sang paghalad, nagpalapit si Propeta Elias sa halaran kag nagpangamuyo. *Sil-ing niya*, “GINOO, Dios ni Abraham, ni Isaac, kag ni Jacob, § pamatud-i subong nga adlaw nga ikaw ang Dios sa Israel kag ako imo alagad, kag ginhimo ko ini tanan nga butang suno sa imo sugo.

³⁷ Sabta ako, GINOO, para mahibaluan sang sini nga mga tawo nga ikaw GINOO ang Dios, kag ginapabalik mo sila sa imo.”

³⁸ Nag-abot dayon ang kalayo nga halin sa GINOO, kag ginsunog sini ang halad, ang gatong, ang mga bato kag ang duta, kag ginpahubas ang tubig sa kanal.

³⁹ Sang makita ini sang tanan nga tawo, nagluhod sila kag nagsiling, “Ang GINOO amo ang Dios! Ang GINOO amo ang Dios!”

⁴⁰ Nagmando dayon si Elias sa mga tawo, “Dakpa ninyo ang mga propeta ni Baal. Kinahanglan wala sing may makapalagyo sa ila!” Gani gindakop nila sila kag gindala sila ni Elias sa Kishon nga ililigan sang tubig kag didto ginpamatay.

⁴¹ Nagsiling si Elias kay Ahab, “Lakat, magkaon ka kag mag-inom, kay nagapadulong ang mabaskog nga ulan.”

§ 18:36 *Jacob: sa Hebreo, Israel*

⁴² Gani naglakat si Ahab para magkaon kag mag-inom, pero si Elias ya nagsaka sa putokputokan sang Carmel kag *nagpangamuyo*, nga nagaluhod kag nagaduko sa duta.

⁴³ Dayon nagsiling siya sa iya suluguon, “Magtaklad ka kag magtan-aw sa dagat.” Kag gintuman ini sang suluguon.

Pagbalik niya kay Elias, nagsiling siya, “Wala ako sing may nakita.” Pito ka beses nga nagsiling si Elias sa iya nga magbalik siya kag magtan-aw.

⁴⁴ Sang ikapito na nga pagbalik niya, nagsiling siya kay Elias, “May nakita ako nga gal-om nga daw sa palad lang sang tawo kagamay, nga nagapaibabaw halin sa lawod.” Gani nagsiling si Elias, “Lakat, kag silinga si Ahab nga magsakay na siya sa iya karwahe kag magpuli sa indi pa siya maabtan sang ulan.”

⁴⁵ Dugay-dugay nagdulom ang langit tungod sa mga gal-om. Naghangin kag nag-ulan sing mabaskog, kag nagsakay si Ahab sa karwahe kag nagkadto sa Jezreel.

⁴⁶ Karon, gin-gamhan sang GINOO si Elias. Ginwagkos niya ang iya pangguwa nga bayo sa iya hawak kag nagdalagan siya sing una kay Ahab pakadto sa Jezreel.

19

Nagpalagyo si Elias sa Horeb

¹ Karon ginsugiran ni Ahab ang iya asawa nga si Jezebel sang tanan nga ginhimo ni Elias, kag kon paano niya ginpamatay ang tanan nga propeta ni Baal.

² Gani nagpadala si Jezebel sang mensahero kay Elias sa pagsiling, “Kabay pa nga silutan ako sang mga dios sing puwerte gid kon sa amo sini nga oras buwas indi ko pa ikaw mapatay, pareho sa ginhimo mo sa mga propeta.”

³ Hinadlukan si Elias, gani nagpalagyo siya sa Beersheba nga sakop sang Juda, kag ginbilin niya didto ang iya suluguon.

⁴ Dayon naglakat siya sing mga isa ka adlaw pakadto sa kamingawan. Nagpundo siya kag nagpungko sa puno sang kahoy,* kag nagpangamuyo nga mapatay na lang siya. Nagsiling siya, “Sobra na ini, GINOO! Kuhaa na lang ang akon kabuhi; wala man ako sing kinalain sa akon mga katigulangan.”

⁵ Dayon naghigda siya sa puno sang kahoy kag natulugan.

Sa hinali lang may anghel nga nagtandog sa iya kag nagsiling, “Bangon kag magkaon.”

⁶ Pagtan-aw niya, may nakita siya sa iya uluhan nga tinapay nga ginluto sa ginpainit nga bato, kag tubig nga nasulod sa tibod. Nagkaon siya kag nag-inom, kag naghigda liwat.

⁷ Nagbalik ang anghel sang GINOO kag gintandog niya si Elias kag nagsiling, “Bangon kag magkaon, kay malayo pa ang imo lalakton.”

⁸ Gani nagbangon si Elias kag nagkaon kag nag-inom. Nagbaskog siya sa iya ginkaon, kag naglakat siya sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka

* **19:4** *puno sang kahoy*: Ang kahoy diri ginatawag sa English nga broom tree.

gab-i, hasta nakaabot siya sa Horeb,[†] ang bukid sang Dios.

⁹ Nagsulod siya sa isa ka kuweba kag didto nagtulog pagkagab-i.

Nagpakig-estorya ang Dios kay Elias

Karon, nagsiling ang GINOO sa iya, “Elias, ano ang ginahimo mo diri?”

¹⁰ Nagsabat siya, “O GINOONG Dios nga Maka-gagahom, nagaalagad gid ako sing matutom sa imo. Pero ginsikway sang mga Israelinhon ang ila kasugtanan sa imo, gin-guba nila ang imo mga halaran, kag ginpamatay ang imo mga propeta. Ako na lang isa ang nabilin, kag ginatinguhaan man nila ako nga patyon.”

¹¹ Nagsiling ang GINOO, “Magguwa ka kag magtindog sa akon presensya sa ibabaw sang bukid, kay maagi ako.” Dayon may nag-agi nga mabaskog nga hangin nga nagtiphag sang mga bukid kag nagdugmok sang mga bato, pero wala ang GINOO sa hangin. Pagkatapos sang hangin, naglinog, pero wala man ang GINOO sa linog.

¹² Pagkatapos sang linog, may kalayo nga nag-abot, pero wala gihapon ang GINOO sa kalayo. Pagkatapos sang kalayo, may mahinay nga tingog nga daw sa nagahutik.

¹³ Pagkabati sini ni Elias, gintabunan niya ang iya nawong sang iya pangtabon nga panapton kag nagguwa siya kag nagtindog sa baba sang kuweba. Dayon may tingog nga nagsiling sa iya, “Elias, ano ang ginahimo mo diri?”

[†] **19:8** *Horeb: ukon, Sinai*

¹⁴ Nagsabat siya, “O GINOONG Dios nga Maka-gagahom, nagaalagad gid ako sing matutom sa imo. Pero ginsikway sang mga Israelinhon ang ila kasugtanan sa imo, gin-guba nila ang imo mga halaran, kag ginpamatay ang imo mga propeta. Ako na lang isa ang nabilin, kag ginatinguhaan man nila ako nga patyon.”

¹⁵ Nagsiling ang GINOO sa iya, “Magbalik ka sa imo gin-agyan, kag magkadto sa kamingawan sang Damascus. Pag-abot mo didto, haplasan mo sang lana si Hazael sa pagpakita nga siya na ang hari sang Aram.‡

¹⁶ Haplasan mo man si Jehu nga anak ni Nimshi bilang hari sang Israel, kag si Elisha§ nga anak ni Shafat, nga taga-Abel Mehola, sa pagbulos sa imo bilang propeta.

¹⁷ Pamatyon ni Hazael ang mga nagasimba kay Baal. Ang makapalagyo sa iya, pamatyon ni Jehu, kag ang makapalagyo kay Jehu, pamatyon ni Elisha.

¹⁸ Pero ibilin ko ang 7,000 ka Israelinhon nga wala nagluhod kag naghalok sa *imahan ni Baal*.”

Ang Pagtawag kay Elisha

¹⁹ Naghalin didto si Elias kag nakita niya si Elisha nga anak ni Shafat nga nagaarado. May onse ka paris sang mga baka sa unahan ni Elisha nga ginaarado *sang iya mga kaupod*, kag siya ang nagaarado sang ikadose nga paris sang baka. Nagpalapit si Elias sa iya, kag gintaklap ni Elias ang iya pangtabon nga panapton sa kay Elisha.

‡ 19:15 Aram: ukon, Syria
translations, *Eliseo*

§ 19:16 Elisha: sa iban nga mga

²⁰ Ginbayaan ni Elisha ang iya mga baka kag ginlagas si Elias. Nagsiling si Elisha, “Mahalok anay ako kay tatay kag kay nanay sa pagpaalam sa ila, dayon maupod ako sa imo.” Nagsabat si Elias, “Sige, pero indi mo pagkalimtan ang ginhimo ko sa imo.”

²¹ Nagbalik si Elisha, kag ginkuha niya ang iya mga baka kag gin-ihaw. Ginhimo niya nga gatong ang mga gota kag mga arado sa pagluto sang karne sang mga baka. Pagkaluto na, ginhatagan niya ang iya mga kaupod nga nagaarado, kag nagkaon sila tanan. Dayon nagsunod siya kay Elias bilang iya kabulig.

20

Ginsalakay ni Ben Hadad ang Samaria

¹ Karon, gintipon ni Haring Ben Hadad sang Aram* ang tanan niya nga soldado para magpakig-away. Nag-upod sa ila ang 32 ka hari nga kadampig ni Ben Hadad, nga may mga kabayo kag mga karwahe. Kag naglakat sila sa pagsalakay sa Samaria.

² Nagpadala si Ben Hadad sang mga mensahero sa Samaria sa pagsugid sang sini nga mensahi kay Haring Ahab sang Israel: “Amo ini ang ginsiling ni Ben Hadad:

³ ‘Ang imo mga pilak kag mga bulawan akon, kag ang imo mga asawa kag maayo nga mga kabataan akon man.’”

⁴ Nagpadala sang sabat si Haring Ahab nga nagasing, “Suno sa ginsiling mo, Mahal nga Hari, imo ako kag ang tanan nga akon.”

* **20:1** *Aram: ukon, Syria*

⁵ Nagbalik liwat ang mga mensahero kay Ahab kag nagsiling, “Amo ini ang ginsiling ni Ben Hadad: ‘Nagsiling na ako sa imo nga ihatag mo sa akon ang imo mga pilak, mga bulawan, mga asawa, kag mga kabataan.’”

⁶ Pero buwas sa amo sini nga oras, pakadtuon ko dira ang akon mga opisyal sa pag-usisa sang imo palasyo kag sang mga balay sang imo mga opisyal. Kuhaon nila ang tanan nga ginakabig mo nga malahalón.”

⁷ Ginpatawag sang hari sang Israel ang tanan nga manugdumala sang Israel kag ginsilingan, “Nagapangita gid sang paagi si Ben Hadad nga halitan kita. Nagsugot na gani ako sang ginpangayo niya ang akon mga asawa, mga kabataan, mga pilak, kag mga bulawan.”

⁸ Nagsabat ang mga manugdumala kag ang katawhan, “Indi ka na magpasugot sa iya mga ginapangayo.”

⁹ Gani ginsilingan niya ang mga mensahero ni Ben Hadad, “Silinga ninyo ang Mahal nga hari nga ihatag ko ang iya una nga ginpangayo, pero ining ikaduha indi ko na mahatag.” Nagpuli ang mga mensahero kag ginsugid nila kay Ben Hadad ang sabat ni Ahab.

¹⁰ Nagpadala liwat si Ben Hadad sang mensahi kay Ahab, “Kabay pa nga silutan ako sang mga dios sing puwerte gid kon indi ko malaglag sing bug-os ang Samaria. Siguraduhon ko nga bisan yab-ok wala sing mabilin nga sarang mahakop sang akon mga soldado.”

¹¹ Nagsabat ang hari sang Israel, “Silinga ninyo siya nga ang soldado nga nagapreparar pa lang sa

pagpakig-away indi dapat magpabugal pareho sa soldado nga nakatapos na sa pagpakig-away.”

¹² Nabaton ni Ben Hadad ang sabat ni Ahab samtang nagainom siya kag ang kaupod niya nga mga hari didto sa ila mga tolda.[†] Dayon ginmanduan niya ang iya mga tinawo nga magpreparar sa pagsalakay sa Samaria. Kag gintuman nila ini.

Ginpierdi ni Ahab si Ben Hadad

¹³ Sa pihak nga bahin, may nag-abot nga isa ka propeta kay Ahab kag nagsiling, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Nakita mo nga puwerte kadamo ang mga soldado ni Ben Hadad. Pero ipapierdi ko sila sa imo subong nga adlaw, kag dayon mahibaluan mo nga ako amo ang GINOO.”

¹⁴ Nagpamangkot si Ahab, “Pero sin-o ang magapierdi sa ila?” Nagsabat ang propeta, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Ang bataon nga mga soldado, nga sa idalom sang awtoridad sang mga gobernador sang mga probinsya, amo ang magapierdi sa ila.’” Nagpamangkot si Ahab, “Sin-o ang una nga magsalakay?” Nagsabat ang propeta, “Kamo.”[‡]

¹⁵ Gani ginpatawag ni Ahab ang bataon nga mga soldado, nga sa idalom sang awtoridad sang mga gobernador sang mga probinsya—232 sila tanan. Kag gintipon man niya ang iban pa nga mga Israelinhon—7,000 sila tanan.

¹⁶ Udto sila nagsalakay, samtang si Ben Hadad kag ang 32 ka hari nga iya kadampig nagapahubog sa ila mga tolda.

[†] 20:12 sa ila mga tolda: ukon, sa Sucot [‡] 20:14 “Sin-o ang una...Kamo”: ukon, Sin-o ang magapanguna sa ila sa pagpakig-away? Nagsabat ang propeta, “Ikaw.”

¹⁷ Una nga nagsalakay atong bataon nga mga soldado.

Karon, ang mga ginpadala ni Ben Hadad sa pagpanilag sa Samaria nagsugid sa iya, “May mga soldado nga nagapakadto diri halin sa Samaria.”

¹⁸ Nagsiling si Ben Hadad, “Dakpa ninyo sila kon magkadto sila diri sa pagpakig-away ukon bisan sa pagpakighusay.”

¹⁹ Ang bataon nga mga soldado amo ang nagpanguna sa mga soldado sang Israel,

²⁰ kag ginpatay sang kada isa sa ila ang ila kaaway. Gani nagpalagyo ang iban nga mga soldado sang Aram, kag ginlagas sila sang mga Israelinhon. Pero si Ben Hadad kag ang iban niya nga mga kaupod nakapalagyo nga nagasakay sa kabayo.

²¹ Amo ato ang pagsalakay nila ni Haring Ahab sang Israel. Madamo gid nga mga Arameanhon ang ila ginpamatay, kag ginpanguha nila ang mga kabayo kag mga karwahe sang mga Arameanhon.

²² Pagkatapos sadto, nagpalapit ang propeta sa hari sang Israel kag nagsiling, “Magpreparar ka kag magplano sing maayo, kay magasalakay liwat ang hari sang Aram sa sunod nga tuig.”

²³ Sa pihak nga bahin, ang mga opisyal sang hari sang Aram nagsiling sa iya, “Ang dios sang mga Israelinhon dios sang mga bukid; amo ina nga nagdaog sila. Pero kon magpakig-away kita sa ila sa kapatagan, sigurado gid nga mapierdi ta sila.

²⁴ Kag kinahanglan nga himuon mo ini: Ang mga kumander na ang padumalahon mo sa mga soldado kag indi ang 32 ka hari.

²⁵ Dayon magtipon ka sang mga soldado, mga kabayo, kag mga karwahe nga pareho kadamo

sadtong mga nagkalawala. Magpakig-away dayon kita sa mga Israelinhon sa kapatagan, kag sigurado gid nga mapierdi ta sila.” Nagsugot si Ben Hadad, kag ginhimo niya ini.

²⁶ Pagkasunod nga tuig, gintipon ni Ben Hadad ang mga Arameanhon, kag nagkadto dayon sila sa banwa sang Afek sa pagpakig-away sa mga Israelinhon.

²⁷ Nagtipon man ang mga Israelinhon kag nag-preparar sang ila mga kinahanglanon, kag dayon naglakat sila sa pagpakig-away sa mga Arameanhon. Nagkampo sila nga nagaatubang sa kampo sang mga Arameanhon. Pero pareho lang sila sa duha ka magagmay nga panong sang mga kanding kon ikomparar sa mga Arameanhon nga nagalikop sa kapatagan.

²⁸ Nagkadto ang alagad sang Dios sa hari sang Israel kag nagsiling, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Nagahunahuna ang mga Arameanhon nga dios ako sang mga bukid kag indi dios sang mga kapatagan. Gani ipapierdi ko sa imo ang ila mga soldado nga puwerte kadamo para mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.”

²⁹ Nagkampo ang mga Israelinhon kag ang mga Arameanhon nga nagaatubangay sa sulod sang pito ka adlaw. Kag sang ikapito nga adlaw nag-away sila. Sa isa lang ka adlaw nakapatay ang mga Israelinhon sing 100,000 ka soldado nga mga Arameanhon.

³⁰ Ang mga nabilin nga mga Arameanhon nagpalagyo sa banwa sang Afek, nga sa diin ang 27,000 sa ila narumpagan sang pader sang banwa.

Nagpalagyo man didto si Ben Hadad, kag nagpanago sa isa ka pribado nga kuwerto.

³¹ Nagsiling ang iya mga opisyal sa iya, “Nabatian namon nga maluluy-on kuno ang mga hari sang Israel. Gani makadto kami sa hari sang Israel kag *magpaubos paagi sa* pagtampi sang sako kag pagburambod sang lubid sa amon mga ulo. Basi pa lang indi ka niya pagpatyon.”

³² Gani nagtampi sila sang sako kag ginburambudan nila sang lubid ang ila mga ulo. Dayon nagkadto sila sa hari sang Israel kag nagsiling, “Si Ben Hadad nga nagatahod sa imo nagapakitluoy nga kon mahimo indi mo lang siya pagpatyon.” Nagsabat ang hari, “Buhi pa gali siya? *Daw pareho lang nga* utod ko siya.”

³³ Ginkabig sang mga opisyal ang sabat sang hari nga isa ka palatandaan nga may paglaom sila, gani dayon man nila siling, “Huo, *si Ben Hadad daw pareho lang nga* utod mo.” Nagsiling ang hari, “Dal-a ninyo siya sa akon.”

Pag-abot ni Ben Hadad, ginpasakay siya ni Ahab sa iya karwahe.

³⁴ Nagsiling si Ben Hadad kay Ahab, “Iuli ko sa imo ang mga banwa nga gin-agaw sang akon amay sa imo amay. Kag puwede ka magpatindog sang mga balaligyaan sa Damascus, pareho sa ginhimo sang akon amay sa Samaria.” Nagsiling si Ahab, “Sa sining gintanyag mo, buy-an ko ikaw.” Gani naghimo sila sang kasugtanan, kag ginpalakat siya ni Ahab.

³⁵ Karon, ginsugo sang GINOO ang isa ka tawo, nga miyembro sang mga propeta, sa pagsiling sa

iya nga kaupod, “Abi, sakita ako.” Pero nagbal-ibad ang tawo.

³⁶ Gani nagsiling siya sa tawo, “Tungod kay wala mo pagtumana ang GINOO, pagapatyon ka sang leon paghalin mo gid diri.” Paghalin sang tawo, nakita siya sang leon kag ginpatay siya.

³⁷ May nakita naman ang propeta nga isa ka tawo kag nagsiling siya, “Abi, sakita ako.” Gani ginsakit siya kag napilasan siya.

³⁸ Dayon naglakat ang propeta kag nagtindog sa dalan nga nagahulat sa hari *sang Israel nga mag-agi*. Nagpakuno-kuno siya paagi sa pagbutang sang bendahi sa iya mga mata para indi siya makilal-an.

³⁹ Pag-agi sang hari, nagsinggit ang propeta sa iya, “Sir, nag-upod ako sa inaway, kag didto may tawo nga nagdala sa akon sang bihag kag nagsiling, ‘Bantayi ini nga tawo. Kon makapalagyo siya, patyon ikaw ukon pabayaron sing 35 ka kilo nga pilak.’

⁴⁰ Pero sang masako ako, sir, sa iban nga mga buluhaton, nakapalagyo ang bihag.”

Nagsiling ang hari, “Dapat ka silutan suno sa imo ginsiling.”

⁴¹ Ginkuha gilayon sang propeta ang bendahi sa iya mga mata, kag nakilal-an siya sang hari sang Israel nga isa siya sa mga propeta.

⁴² Nagsiling siya sa hari, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Tungod nga ginbuy-an mo ang tawo nga ginsiling ko nga dapat patyon, patyon ka sa baylo niya, kag patyon man ang imo katawhan sa baylo sang iya katawhan.”

⁴³ Nagpuli ang hari sang Israel sa iya palasyo sa Samaria nga masinulub-on kag akig.

21

Ang Talamnan sang Ubas ni Nabot

¹ Karon, may isa ka tawo nga taga-Jezreel nga ang iya ngalan si Nabot. May talamnan siya sang ubas sa Jezreel sa tupad sang palasyo ni Haring Ahab sang Samaria.

² Isa sina ka tion, nagsiling si Ahab kay Nabot, “Tungod nga malapit sa akon palasyo ang imo talamnan sang ubas, ihatag na lang ina sa akon para himuon ko nga talamnan sang mga utan. Kag bilang baylo, hatagan ko ikaw sang mas maayo nga talamnan sang ubas; ukon kon gusto mo, bayaran ko ikaw sa nagakaigo nga bili sini.”

³⁻⁴ Pero nagsabat si Nabot, “Indi magtugot ang GINOO nga ihatag ko sa imo ang ginpanubli ko sa akon mga katigulangan.”

Nagpuli si Ahab nga masinulub-on kag akig tungod sa ginsabat ni Nabot sa iya. Naghigda siya nga nagaatubang sa dingding, kag indi magkaon.

⁵ Ginkadtuan siya ni Jezebel nga iya asawa kag ginpamangkot, “Ngaa nga nagapangasubo ka? Ngaa indi ka magkaon?”

⁶ Nagsabat siya sa iya asawa, “Ginsilingan ko si Nabot nga baklon ko ang iya talamnan sang ubas; ukon kon gusto niya, bayluhan ko sang mas maayo nga talamnan sang ubas, pero wala siya magsugot.”

⁷ Nagsiling si Jezebel, “Indi bala nga hari ikaw sang Israel? Bangon ka kag magkaon! Magkalipay

ka kay ihatag ko sa imo ang talamnan sang ubas ni Nabot nga taga-Jezeel.”

⁸ Gani nagsulat si Jezebel sa ngalan ni Ahab, kag ginselyuhan niya ini sang selyo sang hari, kag ginpadala sa mga manugdumala kag sa iban pa nga mga opisyal sang banwa nga sa diin nagaestar si Nabot.

⁹ Amo ini ang mensahi sang iya sulat: “Tipuna ninyo ang katawhan para magpuasa, kag papungkua ninyo si Nabot sa unahan sang mga tawo.

¹⁰ Dayon papungkua ninyo sa iya atubangan ang duha ka malain nga mga tawo para mag-akusar sa iya nga ginpakamalaot niya ang Dios kag ang hari. Dal-a dayon ninyo siya sa guwa sang banwa kag batuhon hasta mapatay.”

¹¹ Ginhimo sang mga manugdumala kag sang iban pa nga mga opisyal ang ginsiling sa ila ni Jezebel sa sulat.

¹² Gintipon nila ang mga tawo para magpuasa kag ginpapungko nila si Nabot sa unahan sang mga tawo.

¹³ Dayon may nag-abot nga duha ka malain nga mga tawo kag nagpungko sa atubangan ni Nabot, kag gin-akusar nila siya sa atubangan sang mga tawo. Siling nila, “Ginpakamalaot ni Nabot ang Dios kag ang hari.” Gani gindala nila si Nabot sa guwa sang banwa kag ginbato hasta nga napatay.

¹⁴ Dayon nagsulat sila kay Jezebel nga ginbato nila si Nabot kag patay na.

¹⁵ Pagkahibalo ni Jezebel nga patay na si Nabot, nagsiling siya kay Ahab, “Patay na si Nabot. Gani maglakat ka kag angkuna ang talamnan sang

ubas ni Nabot nga ginbalibad niya nga ibaligya sa imo.”

¹⁶ Pagkabati ni Ahab nga patay na si Nabot, naglakat siya gilayon sa pag-angkon sang talamnan sang ubas ni Nabot.

¹⁷ Nagsiling ang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe,

¹⁸ “Lakat kag kadtui si Haring Ahab sang Israel, nga nagahari sa Samaria. Ara siya sa talamnan sang ubas ni Nabot kay gusto niya ini nga angkunon.

¹⁹ Silinga siya nga amo ini ang akon ginasiling: ‘Pagkatapos nga ginpatay mo ang tawo, kuhaon mo pa pati ang iya duta? Tungod sa imo ginhimo, dilapan sang mga ido ang imo dugo sa guwa sang banwa, subong nga gindilapan nila didto ang dugo ni Nabot.’”

²⁰ Pagkakita ni Ahab kay Elias nagsiling siya, “Nakita gid man ako sang akon kaaway!” Nagsabat si Elias, “Huo, nagkadto ako sa imo tungod kay gintugyan mo ang imo kaugalingon sa paghimo sing malain sa panulok sang GINOO!

²¹ Gani *amo ini ang ginasiling sang GINOO sa imo*: ‘Laglagon ko ikaw. Pamatyon ko ang tanan mo nga kaliwat nga lalaki, ulipon man ukon indi.

²² Laglagon ko ang imo panimalay pareho sa ginhimo ko sa panimalay ni Jeroboam nga anak ni Nebat, kag sa panimalay ni Baasha nga anak ni Ahia, tungod kay ginpaakig mo ako kag ikaw ang nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.’

²³ “Kag parte kay Jezebel, nagasiling ang GINOO nga pagakaunon siya sang mga ido sa pader sang

Jezreel.

²⁴ Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa banwa pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma pagakaunon sang mga pispis.”

²⁵ (Wala gid sing tawo nga nagtugyan sang iya kaugalingon sa paghimo sang malain sa panulok sang GINOO pareho sang ginhimo ni Ahab, nga ginsutsot ni Jezebel nga iya asawa.

²⁶ Naghimo siya sang makangilil-ad gid nga bu-tang paagi sa pagsimba sa mga dios-dios, pareho sa ginhimo sang mga Amornon nga ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.)

²⁷ Pagkabati ni Ahab sa ginsiling ni Elias, gin-gisi niya ang iya bayo kag nagsuksok sang sako, kag nagpuasa. Nagtulog siya nga nagasuksok sang sako, kag naglakat-lakat nga nagapangasubo.

²⁸ Nagsiling ang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe,

²⁹ “Nakita mo bala kon daw ano ang pagpaubos ni Ahab sang iya kaugalingon sa akon atubangan? Tungod kay nagpaubos siya, indi ko pag-ipadala ang kalaglagan sa iya panahon, kundi ipadala ko ini sa panimalay sang iya anak kon maghari na siya.”

22

Ginpaandaman ni Micaya si Ahab

(2 Cro. 18:2-27)

¹ Wala nag-inaway ang Aram* kag ang Israel sa sulod sang tatlo ka tuig.

* **22:1** Aram: ukon, Syria

² Kag sang ikatatlo nga tuig nagpakigkita si Haring Jehoshafat sang Juda sa kay Haring *Ahab* sang Israel.

³ Nagsiling si Ahab[†] sa iya mga opisyal, “Nahibaluan ninyo nga aton ang Ramot Gilead. Pero ngaa wala kita nagahimo sing paagi nga mabawi ta ini sa hari sang Aram?”

⁴ Gani ginpamangkot ni Ahab si Jehoshafat, “Maupod ka bala sa amon sa pagpakig-away sa Ramot Gilead?” Nagsabat si Jehoshafat kay Ahab, “Handa ako nga mag-upod sa imo, kag handa ako nga ipagamit sa imo ang akon mga soldado kag mga kabayo.

⁵ Pero pamangkuton ta anay ang GINOO kon ano ang iya masiling.”

⁶ Gani ginpatawag ni Ahab ang mga propeta—mga 400 sila tanan—kag ginpamangkot, “Malakat bala ako sa pagpakig-away sa Ramot Gilead ukon indi?” Nagsabat sila, “Lakat, kay padaugon ka sang Ginoo!”

⁷ Pero nagpamangkot si Jehoshafat, “Wala na bala diri sang iban pa nga propeta sang GINOO nga aton mapamangkutan?”

⁸ Nagsabat si Ahab kay Jehoshafat, “May isa pa nga puwede ta mapamangkutan kon ano ang isiling sang GINOO—si Micaya nga anak ni Imla. Pero akig ako sa iya kay wala gid siya sing ginapropesiya nga maayo parte sa akon kundi puro lang malain.” Nagsabat si Jehoshafat, “Indi ka dapat maghambal sang subong sina.”

[†] **22:3** *Ahab*: sa Hebreo, *hari sang Israel*. Amo man sa bersikulo 4-6, 8-10, 18, 30.

⁹ Gani ginpatawag ni Ahab ang isa sa iya mga opisyal kag ginsilingan, “Dal-a ninyo diri gilayon si Micaya nga anak ni Imla.”

¹⁰ Karon, si Haring *Ahab* sang Israel kag si Haring Jehoshafat sang Juda, nga nagabayon sang ila harianon nga mga bayo, nagapungko sa ila tagsa ka trono sa atubangan sang linasan nga ara dampi sa puwertahan sang Samaria. Kag nagapamati sila sa ginasiling sang mga propeta.

¹¹ Si Zedekia nga isa sa mga propeta, nga anak ni Kenaana, may ginhimo nga sulosungay nga salsalon. Nagsiling siya, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Paagi sa sini nga sungay, laglagon mo, *Haring Ahab*, ang mga Arameanhon hasta nga maubos sila.”

¹² Amo man ang ginsiling sang tanan nga propeta. Siling nila, “Salakaya ang Ramot Gilead, Haring Ahab, kag magadaog ka, kay itugyan ini sang GINOO sa imo.”

¹³ Sa pihak nga bahin, ang ginsugo sa pagkuha kay Micaya nagsiling sa iya, “Ang tanan nga propeta palareho nga nagsiling nga magadaog ang hari, gani amo man ina ang imo isiling.”

¹⁴ Pero nagsiling si Micaya, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga ihambal ko lang ang ginapahambal niya sa akon.”

¹⁵ Pag-abot ni Micaya kay Haring *Ahab* nagpamangkot ang hari sa iya, “Micaya, salakayon bala namon ang Ramot Gilead ukon indi?” Nagsabat si Micaya, “Salakaya ninyo kag magadaog kamo, kay itugyan ina sang GINOO sa imo.”

¹⁶ Pero nagsiling ang hari kay Micaya, “Pila gid bala ka beses nga pasumpaon ko ikaw nga sugiran

mo ako sing matuod sa ngalan sang GINOO?”

¹⁷ Gani nagsiling si Micaya, “Nakita ko sa palanan-awon nga naglalapta ang mga Israelinhon sa mga kabukiran pareho sa mga karnero nga wala sing manugbantay, kag nagsiling ang GINOO, ‘Ini nga mga tawo wala na sing pangulo. Papulia sila nga may kalinong.’”

¹⁸ Nagsiling si Haring Ahab kay Jehoshafat, “Indi bala ginsilingan ko na ikaw nga wala gid siya sing maayo nga ginapropesiya sa akon kundi puro lang malain?”

¹⁹ Nagsiling pa si Micaya, “Pamatii ang mensahi sang GINOO! Nakita ko ang GINOO nga nagapungko sa iya trono, kag may nagatindog nga mga langitnon nga mga tinuga sa iya tuo kag wala.

²⁰ Kag nagsiling ang GINOO, ‘Sin-o ang magaganyat kay Ahab nga magsalakay sa Ramot Gilead para mapatay siya didto?’ Lain-lain ang sabat sang langitnon nga mga tinuga.

²¹ Sang ulihi may espiritu nga nagpalapit sa GINOO kag nagsiling, ‘Ako ang magaganyat sa iya.’

²² Nagpamangkot ang GINOO, ‘Sa ano nga paagi?’ Nagsabat siya, ‘Malakat ako kag pahambalon ko sing binutig ang mga propeta ni Ahab.’ Nagsiling ang GINOO, ‘Lakat kag himua ina. Magamadinalag-on ka sa pagganyat sa iya.’”

²³ *Nagsiling dayon si Micaya*, “Amo ato ang natabo. Ginpadal-an sang GINOO ang imo mga propeta sang espiritu nga nagpahambal sa ila sing binutig. Ginbuot sang GINOO nga malaglag ka.”

²⁴ Nagpalapit si Zedekia kay Micaya kag gin-tampa siya. Kag nagsiling si Zedekia, “Paano ka

makasiling nga ang Espiritu sang GINOO naghaling sa akon kag nagpakighambal sa imo?”

²⁵ Nagsabat si Micaya, “Mahibaluan mo ini sa adlaw nga *mapierdi kamo sa inaway kag* manago ka sa pinakasulod nga kuwarto sang balay.”

²⁶ Nagmando dayon si Haring Ahab, “Dakpa ninyo si Micaya kag dal-a pabalik kay Amon nga pangulo sang banwa kag kay Joash nga akon anak.

²⁷ Kag silinga ninyo sila nga nagmando ako nga prisohon ini nga tawo kag hatagan siya sang tinapay lang kag tubig hasta makabalik ako halin sa inaway nga wala maano.”

²⁸ Nagsiling si Micaya, “Kon makabalik ka pa nga wala maano, ti, ang GINOO wala naghambal paagi sa akon.” Dayon nagsiling si Micaya sa tanan nga tawo didto, “Tandai ninyo ang akon ginsiling!”

Napatay si Ahab

(2 Cro. 18:28-34)

²⁹ Gani nagsalakay sa Ramot Gilead si Haring *Ahab* sang Israel kag si Haring Jehoshafat sang Juda.

³⁰ Nagsiling si Ahab kay Jehoshafat, “Sa tion sang inaway indi ako magpakilala nga ako ang hari, pero ikaw ya magsuksok sang imo harianon nga bayo.” Gani nagpakuno-kuno si Ahab, kag nagpakig-away sila.

³¹ Karon, nagmando ang hari sang Aram sa 32 ka kumander sang iya mga karwahe, “Indi ninyo pagsalakayon si bisan sin-o, kundi ang hari lang sang Israel.”

³² Pagkakita sang mga kumander kay Jehoshafat, naghunahuna sila nga siya ang hari sang Israel, gani ginsalakay nila siya. Pero sang pagsinggit ni Jehoshafat,

³³ nareyalisar sang mga kumander nga indi gali siya ang hari sang Israel, gani nag-untat sila sa paglagas sa iya.

³⁴ Pero sang nagapamana ang isa ka Aramean-hon nga soldado sa mga soldado sang Israel, nalagpatan nga naigo niya ang hari sang Israel sa tinabuan sang iya panagang sa dughan. Nagsiling si Haring Ahab sa nagadala sang iya karwahe, “Ipalayo ako sa inaway! Kay napilasan ako.”

³⁵ Puwerte na gid ang inaway sadto nga adlaw, kag ang hari sang Israel nagasandig na lang sa iya karwahe nga nagaatubang sa mga Arameanhon. Nagailig ang iya dugo sa karwahe, kag napatay siya pagkahapon.

³⁶ Sang nagasalop na ang adlaw, may nagsinggit sa mga soldado sang Israel, “Ang tagsa-tagsa magpuli sa iya lugar!”

³⁷ Gani napatay ang hari *sang Israel* kag gindala ang iya bangkay sa Samaria, kag didto ginlubong.

³⁸ Ginhugasan nila ang karwahe sa palaligusan sa Samaria, nga sa diin nagapaligo ang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, kag ang iya dugo gindilapan sang mga ido. Natabo ini suno sa ginsiling sang GINOO.

³⁹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahab, kag ang tanan nga iya ginhimo, pati ang pagpatindog niya sang matahom nga palasyo, kag ang pagpabakod sang mga banwa, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

⁴⁰ Sang napatay si Ahab, si Ahazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

*Ang Paghari ni Jehoshafat sa Juda
(2 Cro. 20:31-21:1)*

⁴¹ Nangin hari sang Juda si Jehoshafat nga anak ni Asa sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Ahab sa Israel.

⁴² Nagaedad si Jehoshafat sang 35 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 25 ka tuig. Ang iya iloy amo si Azuba nga anak ni Shilhi.

⁴³ Ginsunod gid niya ang pagginawi sang iya amay nga si Asa. Matarong ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Pero wala niya pagkuhaa ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani ang mga tawo padayon nga naghalad kag nag-sunog sang mga insenso didto.

⁴⁴ May maayo man nga relasyon si Jehoshafat sa hari sang Israel.

⁴⁵ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoshafat, kag ang iya bantog nga mga binuhatan, kag ang iya mga pagpakig-away, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

⁴⁶ Ginpalayas niya ang mga lalaki kag mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa mga lugar nga ginasimbahan, nga nabilin sang panahon sang iya amay nga si Asa.

⁴⁷ Sadto nga panahon wala sing hari sa Edom; ginadumalahan lang ini sang isa ka pangulo *nga ginpili ni Jehoshafat*.

48 May ginpahimo si Jehoshafat nga mga barko nga pangnegosyo[‡] nga magbiyahe sa Ofir para magkuha sang bulawan. Pero wala ini nakabiyahe kay nagkalaguba ini sa Ezion Geber.

49 Sadto nga tion, nagsiling si Ahazia nga anak ni Ahab kay Jehoshafat, “Paupda ang akon mga tinawo sa imo mga tinawo sa pagbiyahe.” Pero wala magsugot si Jehoshafat.

50 Sang napatay si Jehoshafat, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Jehoram nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Ahazia sa Israel

51 Nangin hari sang Israel si Ahazia nga anak ni Ahab sang ika-17 nga tuig sang paghari ni Jehoshafat sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Ahazia*, kag naghari siya sa sulod sang duha ka tuig.

52 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, tungod kay nagsunod siya sa iya amay kag iloy, kag kay Jeroboam nga anak ni Nebat, nga amo ang nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

53 Nagsimba siya kag nag-alagad kay Baal, gani ginpaakig niya ang GINOO, ang Dios sang Israel, pareho sang ginhimo sang iya amay.

[‡] 22:48 mga barko nga pangnegosyo: sa Hebreo, mga barko sang Tarshish

**Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
(Bible) for the Philippines**

copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 Biblica, Inc.

Language: Ilonggo

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Magamit sang tanan ini nga obra/translation paagi sa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Agod makita ang kopya sang ini nga license, bisitahi ang <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> ukon magpadala sang sulat sa Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Ang Biblica® amo ang trademark nga rehistrado para sa Biblica, Inc., ang paggamit sang sini (Biblica®) nga trademark ginakinahanglan sang permiso halin sa Biblica, Inc. Suno sa polisiya nga ginbutyag didto sa CC BY-SA license, mahimo nga kopyahon kag idistribute ining orihinal nga obra/translation basta nga ipabilin ang trademark nga Biblica® suno sa orihinal sini nga pagkasulat. Kon yara ikaw nga ginbag-o ukon ginhimo nga modipikasyon sa sini nga kopya, kinahanglan ipahibalo kon ano ini kag butangan sang sini nga impormasyon: “Ang orihinal nga obra/translation iya sang Biblica Inc. magamit ini nga wala sing bayad, bisitahi lang ang www.biblica.com kag ang open.bible.”

Ang impormasyon bahin sa copyright kinahanglan makita sa Title ukon copyright page sang obra/translation. Amo ini ang dapat masulat:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Kon may yara ikaw nga ginbag-o sa kopya, kinahanglan nga mahibal-an ini paagi sa paggamit sang pareho gihapon nga license (CC BY-SA).

Kon kinahanglan nga ipahibalo mo sa Biblica Inc., ang imo ginhimo nga pagbag-o ukon modipikasyon sa sini nga kopya, palihog bisitahi kami sa <https://open.bible/#feedback>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 3 May 2025

84488a6a-84c1-596e-af6b-5a0f432656b4